

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu

Apare în fiecare Duminică

INSERATE

se primesc în biroul administrației nr. 21).
Năcelarilor nr. 21).Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Cifre zdrobitoare.

(Δ) Din nimic nu este mai bine la iveală starea unui popor, ca din socotelile în cifre (numeri) ce se fac asupra cutărei ori cutărei stări a lui, materiale ori sufletești. Ca într-o oglindă își poate vedea chipul sau fiecare popor în aceste socoteli.

Privind în oglinda poporului nostru și asemănându-o cu cea a altor popoare, nu arare-ori trebuie să tresărim cu spaimă și să zicem: Pentru D-zeu, dar' înapoi stătem încă rămași!

Lăsăm, în cele de mai jos și cetitorilor noștri, câteva priviri de acestea.

Ca să se dovedească care din popoarele din țeara noastră, cât de înaintate sunt în cunoașterea de carte, s'a făcut, de curând, o socoată, că la câți oameni dintr'un neam se vine un inteligent (știutor de carte, om deștept)? Eată ce s'a aflat:

1 Ungur inteligent se vine la	90 Unguri peste tot.
1 Neamț	144 Neamți
1 Român	258 Români
1 Rutean	370 Ruteni
1 Slovac	389 Slovaci
1 Sârb	502 Sârbi

Stăm adecă mai bine ca Rutenii, Slovacii și Sârbii, dar' totuși cât de departe nașoia Ungurilor și Nemților!! Las' că cifra Ungurilor nu-i dreaptă, fiind socotiți într'însa și toți *Fidovii*, și toți Nemții, Românii și alții, cari știu unguște fără însă a fi Unguri, dar' chiar mărindu-o și pe ea peste o sută, totuși stau de două

ori mai sus ca noi! Eată pentru noi o tristă față a oglinzii!

Să luăm altă față: S'a făcut socoteala foilor din țeară și că la care neam pe câți oameni se vine una? De aci poți vedea cât de mulți cetitori are un popor, și cum își spriginește el pe ale sale?

Eată-ce s'a dovedit:

La Unguri, (unde sunt socotiți earăși toți câți vorbesc unguște) tot la	1.000 apare o foaie.
La Nemți tot la	16.000 " " "
La Slavi tot la	46.000 " " "
La Români abia tot la	152.000 " " "

Earăși o parte de oglindă foarte tristă, care arată cât de puțin spriginite sunt foile la noi în asemănare cu la alții, sau mai drept spunând, ce mică e setea de a cetii și a ști, la ai noștri cărturari, în asemănare cu ai altor neamuri!

O singură mângâiere avem numai, în fața acestor stări de lucruri, că adecă, cu vremuri înainte depărtarea aceasta între noi și ei, era și mai mare, și mai înspăimântătoare, și că acum prin sîrguință și învățatură ea scade mereu!

Dar' această mângâiere suferă înfrângere când căutăm în o a treia lature a oglinzii. E vorba de sporul ce-l fac școalele noastre. Să luăm numai archidieceasa gr-or. a Ardealului. Din datele publicate de ea aflăm cum au fost cercetate școalele ei an de an, și eată cum aflăm că erau cercetate școalele din singuratică protopopiate în semestrul de iarnă, când mai mulți copii umblă la școală, în anul școlar

1893/4 și cum în anul școlar trecut 1894/5. Le pun-m față în față: Cifrele înseamnă că dintr'o sută de băieți de școală, câți o cercetau.

Protopopiatul	umblau la școală în	
	1893/4	1894/5
Abrud	65	53
Alba-Iulia	59	54
Avrig	78	76
Bran	73	70
Câmpeni	45	38
Cluj	66	64
Deva	61	59
Dobra	63	62
Făgăraș	76	74
Hațeg	61	57
Mercurea	66	63
Mureș-Oșorheiu	76	51
Sibiu	84	77
Turda	60	53

Adecă în 14 protopopiate gr-or. din Ardeal, cercetarea școlii face sporul ra-cului! Cu ce ajută aceste protopopiate la scăderea depărtării dintre noi și cele-lalte neamuri mai înaintate ca noi? — E drept că în celelalte 20 de protopopiate s'a făcut spor, s'a dat înainte, — dar' mergerea înainte e azi numai ceva firesc, toată lumea merge înainte. Ear' noi cu cât stătem rămași înapoi trebuie să mergem cu mult mai repede înainte ca celelalte lume, de vrem să ajungem și noi ală-turea cu ea!

Și noi asta trebuie să o voim.

Pe muncă dar'! Dați, iubiți Români, copii la școală! Siliți-i să învețe carte, căci cartea le aduce lumină, ear' lumina înaintare, fericire și cinste!

FOIȚA.

Mircea la bătaie.

Arnia maghiară țeara a 'nvălit;
Soarele vîzîndu-o, a îngălbînit.

Dar' bătrînul Mircea nu se înspăimîntă:
Cu o mică ceată de voinici s'avîntă.

Nu că el voește țeara a scăpa;
Ci va să 'mplinească datoria sa.

Unde este timpul cel de bărbăție,
Cînd murea Românul pentr'o datorie?

Pe un cal ce mușcă spuma în zăbale,
Printre zi și noapte, el își face cale.

— „Frații mei! vorbește falnicul bătrîn,
Dumnezeu voit-a ca să mor Român.

Cel-ce a s'a vieață țerii sale 'nchină
Piere ca lumina într'a s'a lumînă.

Ce e 'n vieață țerii vieață unui om?
Ce e 'n primăvară floarea unui pom;

Ceea-ce prin stele este-o stelișoară
Și 'n nemărginire un minut ce zboară!

Șoimul, cînd se vede prius de vînători,
Spun că își sfărîmă cuib și pușori.

Astfel de cît lanțul brațul se le 'nringă,
Ce-i Român, ce-i nobil, astăzi se se stingă“.

Unde este timpul cel de bărbăție,
Cînd murea Românul pentr'o datorie!

D. Bobintneanu.

Negustori „pricepuți“!..

Erau într'un sat doi vecini, amîndoi cu patima beutului de vinars. Înțelegîndu-se ei de ei, au adunat bani gata 5 fl., pe care să-și cumpere vinars, ca să-și aibă totdeauna la îndelete, și să nu mai trebuiească ca să meargă la birt. Din vinars apoi vor vinde și vor face bani, ear' ei vor bea numai dobînda. Vor trăi bine și lesne. S'au dus cu acei 5 fl. în satul învecinat la un arîndaș și au cumpărat un butoiu de vinars de spirt în preț de 5 n. Dar' bani nu le-au mai rămas decît unuia 1 cr.

Cel cu crucerul a luat butoiul în spate, și a dus până la un loc. După-ce s'a ostenit de drum, a zis ortacului seu: „Frate, dă-mi un păhar de vinars din partea ta, pentru crucerul acesta!“ Bunul ortac milos, 'i-a dat un păhar de vinars luînd crucerul și a ridicat apoi butoiul să-și mai ducă și el.

După oare-care cale se întoarce spre ortacul seu și-'i zice: „Măi frate, dă-mi și tu mie pentru crucerul acesta un păhar de vinars, că nu mai pot de ostenit!“ Ortacu-seu 'i-a dat, și la rîndul seu, milos de osteneala „fratelui“ seu, ia dînsul butoiul. Tot așa unul dela altul schimbînd sarcina, cel ostenit cumpăra un păhăruț de rachiu, ear' cînd au ajuns acasă, butoiul lor era gol, și ei amîndoi aveau în pungă tot același crucer!

Vîzînd acum harnicii negustori cîștigul, a zis unul cîtră altul. „Vezi tu, ortace, dacă noi nu avem minte, cum să se fîtoșim. Vinarsul cumpărat, am fi dat dracului cei 5 fl., dar' să 'i-am beut noi și țest mai avem încă un crucer“!

Scrișă de N. Patade.

Un răspuns.

Din mai multe părți ale țerii, cetitori de ai „Foii Poporului“ ne pun întrebarea, că oare cu cale ar fi ca din privilegiul zilei de 7 Maiu n., când se împlinește un an dela ziua în care măritul nostru comitet național s'a așezat întâiu și întreg pe banca acusaților în Cluj, — să trimită iubiților întemnițați din Seghedin și Vaț scrisori cu doriri de bine, cu încredințări de neuitare și dragoste? Și mai ales ne întreabă: nu cumva ar ave aceste scrisori urmări neplăcute pentru iubiții întemnițați înșiși?

Răspundem: Nu, n'are să li-se întâmple nimic pentru aceasta nici lor, nici trimișilor. Cât pentru gândul însuși a trimiterii de scrisori noi încă 'l-am aflat de foarte frumos și cinste va face tuturor celor-ce îl vor urma!

Bine va fi după a noastră părere, ca toate scrisorile să fie puse la postă Marți în 7 Maiu n. și anume recomandate, și scrise, întrucât te iartă inima și durerea, blând, cuminte, ca să nu aibă directorul cuvânt a le opri ori nimici chiar. Despre trimitere ne-am ruga să fim vestiți și noi, ca să putem însemna în foaie unde au fost Românii așa bravi că au trimis scrisori, și ca să o știe asta și iubiții întemnițați, de cumva nu li-s'ar da scrisorile.

I. P. S. Sa Dr. Victor Mihali

noul Metropolit al Archidiecesei gr.-cat. de Blaj, care după atâta trăgănare a fost în sfârșit întărit în scaunul arhieresc pentru care 'l-au ales credincioșii bisericii gr.-cat., va fi așezat în scaunul de Metropolit, cu mare pompă și sărbări, în Blaj la 18 Maiu n. Fericim pe credincioșii bisericii gr.-cat. pentru norocul de care 'i-a încredințat cerul, de a pute vedea urcat pe înaltul scaun bisericesc un arhiercu ca Dr. V. Mihali, de care atâtea nădejdi frumoase pot lega!

Sirena.

Poveste, de Andersen.

Departa, foarte departa, în lăuntru în mare, apa e albastră ca albăstrelele cele mai frumoase și limpede ca cristalul cel mai curat, dar' e așa de adâncă, așa de adâncă, încât nici-când vre-o ancoră nu 'i-a dat de fund, și ar trebui să pui clopotnițe înalte peste clopotnițe înalte ca să ajungi din adâncimea ei până la suprafață. Acolo locuște poporul mărilor.

Dar' acolo nu sunt numai nisipuri, ci cresc cu grămada și copaci foarte ciudați, plante foarte ciudate, ale căror ramuri și foi sunt așa de mlădioase, încât se clatină cum face apa vre-o mișcare.

Toți peștii mici și mari alunecă printre crăcile lor cum sar pe pământ paserile printre ramurile copacilor. În locul cel mai adânc se află palatul regelui mărilor; zidurile acestui palat sunt de mărgean și ferestrele cele mari sunt făcute din chihlibarul cel mai curat; acoperișul este făcut numai din scoici, care se deschid și se tuchid după-cum marea se în-

Înfrățirea română-slovacă.

Legăturile de pritenie între popoarele nemaghiare din Ungaria se tot întăresc. Apăsatele neamuri sunt împinse unele spre altele tot mai mult, și anume tocmai prin însăși stăpânirile maghiare lacome, care și pe unele și pe altele le scurtă în drepturile lor. Pe noi ne înveselesc toate semnele ce se dau despre această apropiere. Eată cel mai nou:

Tinerii studenți Slovaci și Cehi (Boemi) din Praga, care acolo trăiesc în o Societate (tovărășie) studentească, numită „Stálci“ (Statornicia), au trimis „Tribunei“ din Sibiu, următoarele scrisoare, în limba română chiar:

„Mult stimat dle Redactor!

„Societatea noastră, care este inima studenților slovaci, ba mai mult a studenților Cehi și Slovaci are și o sală de cetire a ziarelor de felurite limbi. Unii colegi (soți) Cehi ai nostri (Cehi așa ca și Slovaci) au un interes viu și mare pentru Români și lupta lor națională și ar fi foarte bucuroși, dacă ar pute ceti în sala noastră de cetire și ziarul de căpetenie românesc — ziarul d-voastre. Dar' n'avem puțină materială, ca să abonăm onorabilul și simpaticul ziar al d-voastre, și din această cauză ne luăm voe a ruga pe onor. redacțiune, să binevoască a ne trimite și nouă „Tribuna“, cu al cărei curent noi simpatism foarte (ne place).

„În credință tare că d-voastră o să binevoiați a face, ce vă rugăm, — în scop de întărirea simpatțiilor (dragostii) care tinerimea noastră de studenți are pentru Români,—

Semnăm cu toată stima în numele societății: „Stálci“:

Mil. Medvina. Francisc Hlaváček.

Înțelege fiecare Român ce măgulitoare e pentru noi această luare aminte a tinerilor de neam slav, dar' ce e mai frumos e, că ei, în zelul lor de înfrățire, ne învață chiar limba noastră, ca să se poată mai ușor și de-a dreptul înțelege cu noi!

tinde ori se trage înapoi; priveștea lui e de o frumusețe ca în bazine, căci fiecare scoică are în ea mărgăritare strălucitoare și așa de frumoase, încât numai una și ar fi nespuse de scumpă în coroana unei regine.

Regele mărilor era văduv de multă vreme, și muma lui cea bătrână vedea de treburile casei. Bătrâna era femeie deșteaptă, dar' mândră și de neam vechiu, de aceea coada ei era împodobită cu douăsprezece stridii în vreme-ce celelalte nobile n'aveau drept să aibă mai mult de șese. Afară de slăbiciunea aceasta mică, era vrednică de toată lauda și iubia mult pe princesele cele mici ale mării, pe nepoatele sale, frumoase câteși șese, dar' dintre care cea mai mică era mai frumoasă decât toate, căci îi era pielea subțire ca o foaie de trandafir și ochii albaștri și adânci, ca un lac; cu toate acestea nici ea, nici surorii ei n'aveau picioare, ci în josul corpului aveau o coadă ca de pește.

Princesele se puteau juca toată ziua în odăile cele mari din palat, unde șerpuiau dealungul zidurilor flori minunate, ear' peștii intrau în săli cum intră la noi rândunelele când le

Din lucrările sinoadelor.

Înainte de toate o lămurire.

Precum în stat, așa și în biserică gr.-or. sunt mai multe trepte, instanțe, așezate să judece una peste alta. Avem în comună comitet parochial alcătuit din un număr restrins de credincioși, ear' alături de el sinod parochial, alcătuit din număr mult mai mare de parochieni, și căruia comitetul parochial are să-i dea seamă despre lucrarea sa și să-i ceară impunită pentru ce va să mai facă. Ca a doua treaptă, peste parochii, avem scaunul protopopesc stătător din un cerc restrins de fruntași ai protopopiatului, și alături de el sinod protopopesc din un număr mai mare de deputați, aleși, preoți și mireni, trimiși de parochiile din tract, și căruia scaunul protopopesc îi e dătător de seamă despre faptele sale. A treia treaptă sau instanță, peste protopopiatele din o Eparchie (Episcopie), e Consistorul, stând din un număr restrins de fruntași ai bisericii cu Metropolitul ori Episcopul în frunte, ear' alături e Sinodul diecesan ori archidieceșan, stătător din deputați preoți și mireni trimiși de toate protopopiatele diecesei. Ear' peste cele trei diecese (a Sibiuului, Aradului și Caransebeșului) care laolaltă formează o Metropolie, avem Consistorul Metropolitan, și alături de el, cea mai înaltă adunare, sfat bisericesc, Congresul național-bisericesc, alcătuit din deputații tuturor dieceselor, ai bisericii întregi. Aceasta e clădirea.

Ear' lucrarea lor e următoarea:

Comitetul parochial, scaunul protopopesc și consistoarele, lucrează neîntrerupt în cursul anului întreg, — Sinoadele lor însă, se întrunesc numai odată în an în parochie, în protopresbiterat și în episcopie, și ascultă și judecă lucrarea supuselor lor comitete. Dintre toate aceste mari întruniri, mai însemnate sunt, firește, cele ale sinoadelor diecesane și archidieceșane ce se întrunesc în Sibiu, Caran-

deschidem ferestrele, și înotau încet spre ele de le dădeau de mâncare din mână și îi mângăiau.

În fața palatului se afla o grădină cu flori roșii și albastre; poamele străluciau ca aurul și florile ca focul, și frunzele lor se legănau neconținut; pe pământ nisipul era albastru ca flacăra pucioasii; în jur se afla o lumină ciudată albastră; te-ai fi crezut sus în aer, sus tare, cu cerul deasupra capului și și sub picioare, ear' nu în fundul mării.

Când nu sufla vântul puteai vedea soarele care se ivia ca o floare de purpur uriașe, al cărei caliciu răspândește lumină.

Fiecare prințesă avea în grădină câte un locșor unde putea săpa și planta cum vrea ea; una își da plantei sale înfățișarea unei balene; altele îi plăcea forma unei ondine; cea mai mică rătușise pe a sa spre a o face să samene cu soarele, cu flori roșii tot ca și el.

Fata aceasta era ciudată, gânditoare și crezătoare; și în vreme-ce surorile ei se fuduliau cu lucrurile cele mai rare ce culeseră din corăbiile înecate, ei nu-i plăcea, în afară de

sebeș și Arad an de an, și adunarea *Congresului* care numai din trei în trei ani se întrunește.

Despre aceste sinoade mari episcopiești am pomenit în numărul nostru trecut, că au fost întrunite în săptămâna trecută. Ele s'au încheiat, și aruncând o privire nepărtinitoare asupra lucrărilor lor, la locul întâiu trebuie să punem diecesa Caransebeșului, cu Episcopul seu bun *Nicolae Popea*, unde am văzut făcându-se pași frumoși de înaintare, regulând spre mai bine starea materială a profesorilor și a slujbașilor sei consistoriali, îngrijindu-se de regularea învățământului popular, făcând pași pentru preschimbarea bisericii „Călugara” din Ciova-montană în mănăstire, loc de închinare ca cel dela Maria-Radua, și altele. Și despre sinodul Diecesei *Arad* avem cuvinte să zicem o vorbă bună. A hotărât între altele înființarea unei fabrici proprii de lumini pentru diecesă, și peste tot pentru bisericile românești.

Nu așa însă Sinodul din *Sibiu*.

Aci s'a petrecut un lucru care ne împedecă a mai zice ori-ce cuvânt bun despre el. E cel mai însemnat dintre cele trei Sinoade, fiind al celei mai mari dintre Eparchii, al Archidiecesei. Din pricina treburilor sale și mai însemnate și mai multe, este și el cel mai mult durător. Acest Sinod avea să aducă hotărâre într'o treabă foarte gingașă, dar' în același timp și foarte potrivită pentru sinod, a se arăta în toată frumusețea și bărbăția sa.

Eată de ce e vorbă:

Trei dintre iubiții noștri osândiți în procesul Memorandului, dnii: *Nicolae Cristea*, *Dr. D. P. Barcianu* și *Demetriu Comșa*, sunt și slugitori ai bisericii, întâiu ca asesor consistorial, al doilea și al treilea ca profesori la seminarul din *Sibiu*.

Guvernul unguresc, în dorința sa de a ne face cât mai multe greutăți și a'î împedeca cât numai se poate mai mult în lucrarea lor pe bărbății noștri, care, ca cei din comitetul național, s'au pus în

frunte și cu toate puterile la tragerea înainte a carului național, — și-a arătat consistorului din *Sibiu*, în frunte cu I. P. S. S. *Metropolitul Miron Romanul*, dorința, ca pe numiții trei bărbați, să-î iee mai de scurt, și să-î oprească dela amestecarea pe viitor în treburile politice-naționale!

Ce mai privilegiu pentru un Consistor vrednic și pentru un *Metropolit* brav de a-î da o lecție românească guvernului, arătându-î că doar' însași legile lui iartă bărbaților bisericii, să se mestece în politică, căci le dă drept de alegători, drept de a fi chiar deputați la dietă, și așa: drept de a face politică câtă vreau! Cum vine dar' el, guvernul, să-î ceară consistorului oprirea preoților sei dela aceea la ce legea însași le dă drept?! Și mai ales cum vine el să poruncească aceasta Consistorului și *Metropolitului* bisericii noastre românești, căci doar' acest *Metropolit* nu e solgăbiru pus la îndemâna ministrului cutărui, pentru a disciplina pe anumiți cetățeni, ci e capul unei biserici *neatârnată* și e tot așa de înalt domn în țeară ca și un ministru!

Dar' aș! E. S. *Metropolitul Miron Romanul* să se pună în fața nedreptăților și poruncilor păgâne ce-î vin din Pesta? Dînsul să se strice cu miniștri unguri? Asta nu o poate face! De ce, dînsul va fi ștind!

A luat în desbatere porunca ministerială și a adus în Consistorul seu o hotărâre pe placul ministrului. Zice anume:

„Un lucru neplăcut este, că asesorul consistorial **Nicolae Cristea** și profesorii seminariali **Dr. Daniil P. Barcianu** și **Dumitru Comșa**, în urma unor vini politice, au fost judecați la închisoare de stat pe mai mult timp. Dintre acestia asesorul *Nicolae Cristea*, după o lipsire de 8 luni, a reînturnat la oficiul seu, suplinit prin alți asesori, și consistorul dându-î dojană pentru-că a luat parte viuă în lucrări politice, și oprindu-î totodată pe viitor dela astfel de amestecuri străine de

oficiul seu, l'a îngăduit la ducerea mai departe a slujbei sale de asesor referent“...

O hotărâre aceasta, care prin dojana sa în numele bisericii, este o a doua pedeapsă pentru *Părintele asesor Nicolae Cristea*, și o nedreptate ce numai cinste nu le face celor care au săvârșit-o!

Hotărârea aceasta a consistorului, avea însă să mai treacă și prin Sinod spre întărire ori răsturnare. Aci s'a pornit o dispută infocată asupra ei.

Mulți deputați s'au ridicat cu toată tăria în contra acestui pas al *Metropolitului* și a consistorului seu, de-a oprî pe un preot dela amestecul în politică, căci cu același drept ca mâne va putè oprî pe toți preoții, ceea-ce ar fi nu numai o nedreptate, ci și o mare pierdere pentru poporul nostru și lupta neamului nostru. Mai mult ca patru ciasuri s'au certat asupra acestui lucru. Trei domni deputați: *V. Dămian*, protopopul *Zarandului*, *Ioan Popea*, profesor din *Brașov* și *Aug. A. Nicoară* din *Deva*, au făcut câte-o propunere, pentru înlăturarea sau mai drept zis, nimicirea hotărârii consistorului. Venind rîndul la votare E. S. *Metropolitul* a întrebat cari sînt pentru respingerea hotărârii consistorului. S'au ridicat în picioare cei-ce erau pentru respingere, și *Metropolitul* numărându-î a zis că sînt vre-o 17, așadar' mai puțini de jumătate: se socotește drept aceea de primită hotărârea consistorului. Toată lumea cinstită a rămas plină de scârbă! Dar' și mai mult a crescut înscărbirea când a aflat că E. S. *Metropolitul* a vestit pe nedrept de primită propunerea sa și a consistorului seu, numărând greșit, cu știre ori fără știre, voturile! Căci eată câți și cum au votat:

Pentru susținerea hotărârii consistorului, lovitoare în iubiții martiri, au votat:

Dr. Ilarion Pușcariu, *Ioan cav. de Pușcariu*, *Partenie Cosma*, *Ioan de Preda*, *Ioan Papiu*, *Galacteon Șagău*, *Dr. Remus Roșca*,

florile frumoase roșii care străluciau ca soarele, decât o statuă mică de marmură. Statua aceasta înfățișa un băiat foarte frumos, și căzuse în fundul mării când se încase o corabie: prințesa cea tinără sădise lângă ea o salcie plectoasă care creștea de minune și o acoperia cu ramurile, care pe urmă cădeau pe pământul nisipos și albastru, și a cărei umbră violetă se mișca odată cu ramurile; ai fi zis că vîrfurile și rădăcinile sălciei căutau să-î trimită, jucându-se, sărutări dulci.

Fericirea ei cea mai mare era când auzia pe cineva vorbind despre oameni, și o puneau mereu pe bunică-sa de-î spunea ce știa despre corăbii, orașe, oameni și animale; ce i-se părea mai plăcut pe pământ era faptul, că florile răspândiau mirosuri dulci, căci în fundul mării ele n'au miros; că pădurile sînt verzi, și că peștii care stau prin copaci cântă cântece frumoase care înveselesc inima.

Bunică-sa zicea „pești” păsărelelor, și nu pe numele lor, căci nu văzuse nici-odată paseri. „Când te vei face de cincisprezece ani, zicea bunică, vei avea voce să te ridici până

la suprafața mării, să stai pe stînci, când va fi lună, și să vezi trecînd corăbiile cele mari. Atunci vei vedea păduri și orașe“.

În anul următor sora cea mare implini cincisprezece ani, cu toate acestea fiind născute toate la câte un an una după alta, cea mică mai avea să aștepte încă cinci ani până să părăsească fundul mării spre a vedea ce se petrece pe la noi, dar' sora cea mai mare făgădui că le spune și celorlalte ce va vedea și de ce se va minuna mai mult, căci bunică nu le spunea îndestul câte lucruri ar fi vrut ele să afle.

Nici una nu era așa de nerăbdătoare ca fata cea mai mică care tocmai ea avea să aștepte mai mult decât celelalte și care era tot tăcută și dusă pe gânduri. Noaptea adesea deschidea fereastra și se uita în valurile albastre la pești cum se duceau și veniau dînd din aripioare și din coadă. Atunci putea zări luna și stelele care se iviau prin apă mai galbene dar' mai mari decât ni-se par nouă, oamenilor.

(Va urma.)

Un cântec.

Dare ar bunul Dumnezeu
Să-î mi vie și rîndul meu,
Să încep la secerat
Că demult am sămănat,
Și neghina s'a 'nmulțit
Țarina 'mi-a 'ntelenit,
Și e plină, Doamne, plină
De măricini și neghină!..
Să m'apuc și să culeg
Neghina să o aleg,
S'o aleg din grâu frumos
S'o arunc pe apă 'n jos,
Ca sămînța ei să peară
Să nu mai răsără eară!..
Vai țarina mea sărmană
Că-i plină de buruiănă!
Să-î mi ajute Domnul sfînt
S'o pot scoate din pământ,
Să o scot din ori-ce loc
S'o arunc pe toată 'n foc,
Să nu poată răsări
Țarina a-î mi țelen!

(Zernești.)

Elena Creangă,
fiică de econom.

Avram Păcurariu, Nicolae Ivan, Avram David, Zevedeu Murășan, Iuliu Dan, Ioan Turcu, Ioan Piso, Romul Anucuța, Sergiu Medean, Ioan Șandru, Mateiu Voileanu, *așadar' de toți 18 inși.*

Ear' contra acelei hotăriri au votat următorii domni:

Dr. Andreiu Monda, Dr. Draia, Dr. Șpan, Dr. Iancu Mețian, Traian Mețian, Zaharia Boiu, Valeriu Bologa, Vasile Voina, Ioan Popea, Ioan Panțu, George Dima, Dim. Coltofean, Dr. Vasile Preda, N. Cosma, Nicolae Florescu, Daniil David, Aug. Nicoară, Vasile Dămian, Teodor Hermann, Teofil Tulea, și Dr. N. Maier, *așadar' 21 de inși!* Ear' 7 deputați lipsiau dela ședință ori n'au dat nici un fel de vot.

Toate foile românești auzind despre această hotărîre a sinodului din Sibiu, scriu contra Metropolitului Miron, ear' cele ungurești îl laudă și preamăresc.

La adresa dlui Cristea, lovit pe nedrept și din partea câtorva oameni ai bisericii sale, au sosit mai multe telegrame de felicitare și îmbărbătare, care osândesc aspru pe Metropolitul și oamenii sei.

Eată pentru-ce nu putem lăuda lucrarea din estan a sinodului arhidieceșan din Sibiu.

Un frumos testament.

Sunt, la noi Români, rari, foarte rari veștile de lăsamături pentru scopuri de binefacere, de aceea le însemnăm, când auzim câte despre unul, ca pe lucruri mari și rari. De-ar da D-zeu să le putem vesti mai des!..

Astăzi suntem în plăcuta stare a pute pomeni despre un astfel de frumos lăsamânt.

Di *D. R. Cordescu*, Român ardelean, trecut de mult în România, și ajuns acolo prin muncă sîrguincioasă și cinstită, la bunăstare, acum la bătrânețe și-a adus aminte de iubita sa comună în care sa născut, *Fofeldea*, și a hotărît să lase pe seama ei o parte din prisosul averii sale. Nu mai adăugăm nimic dela noi, ci lăsam să urmeze partea aceasta a testamentului seu, din care ese la iveală frumoasa și nobila d-sale faptă.

Eată anume cum sună testamentul: „Testamentul fundațiunii Daniil și Alexandrina R. Cordescu.“

„Pentru pomenirea mea și a familiei mele în veacuri, dăruiesc sfintei biserici române gr.-orientale ortodoxe din comuna *Foventea* (Föfeld, Hochfeld, Cămp-înalt, Cămpina), *Do-uzeci mii de coroane* (zece mii florini), și voesc ca din venitul lor anual, din interese, să se dea, dela 1911 până la 1935, două părți (din zece) la *Biserica*, trei părți la *școală*; din una parte să se cumpere cărți și alte lucruri la școlarii români săraci, din una parte să se facă două parastase, la 17 Decembrie și la 20 Iulie în fiecare an, când se vor împărți și ajutoare la *săraci*, ear' trei părți se vor adăuga în fiecare an la creșterea capitalului.

„Tot dela acest an până la 1977, când capitalul a crescut, după socotelile mele, la o sumă destul de însemnată, se vor da patru părți (din zece) la *școală*, 2 părți la *biserică*, o parte la pomenire și una la *școlarii săraci*, ear' 2 se vor adăuga la sporirea capitalului, care ajungând la 100.000, de aci încolo va crește numai cu unu a zecea în toți vecii. Când venitele vor ajunge destul de însemnate se vor pute face *școale, spitaturi, asiluri de săraci* etc., după-cum se va afla că e mai bine și mai folositor pentru omenire. Totdeauna la parastase vor servi trei preoți, și se va da parochului dela *biserica* aceasta 60 coroane pentru slujbă, colivă, luminări și alte de lipsă, ear' celorlalți preoți câte 15 și cântăreților câte 10 coroane. Rămășița să se împartă la săraci. Comitetul administrativ (mănuitor) al acestui fond va primi 5% (cinci la sută) din venitul curat anual, socotindu-se ca această parte să nu treacă nici-odată peste salariul preotului paroch, care cu timpul se va pute urca numai până la 1600 coroane.

„Întemplantu-se, ca după timpuri cineva să voească cu puterea a rîndui în alt chip contra voinței mele, de această avere, sau când *școala noastră confesională ar fi prefăcută în școală de stat: atunci toată partea cuvenită școlii, afară de partea școlarii săraci, să treacă la biserică*, și când s'ar ataca și aceasta pentru alte scopuri, sau și-ar schimba confesiunea, atunci următorii mei legiuitori cari ori-și-când au dreptul de control, vor intra ca proprietari în moștenirea întregii averi, ear' când nu s'ar afla moștenitori, atunci toată averea să treacă ca proprietate a vreunei *societați de binefaceri române* fie de aici, fie din regatul român.

Făcut și subșris de mine astăzi în ziua de Paști 2 Aprilie 1895.

Daniel R. Cordescu.

Nimic mai mult din parte-ne. Fapta aceasta plăcută pe pământ oamenilor și în ceruri lui D-zeu, înscrie numele dlui *D. R. Cordescu* cu slove netrecătoare între binefăcătorii neamului nostru prigonit și a bisericii noastre sărace.

O, de-am pute cât de des însemna astfel de frumoase fapte!.. Ajută-ne Doamne și luminează mințile celor-ce au, ca să urmeze pe acest strălucitor drum!..

Dela întrunirea din Tălmăcel.

Drept întregire a dării noastre de seamă din numărul trecut, despre întrunirea agricolă din Tălmăcel, mai adăugăm azi după „*Tribuna*“ ceva și despre strălucita primire ce bunii nostri Români de-acolo au pregătit comitetului reuniunii de agricultură, eșit în fața locului în scopul cunoscut.

Comitetul central reprezentat prin domnul vicepresident *Iosif Pop*, secretarul *V. Tordășianu*, membrii din comitet *George Bobeș* și Dr. *Petru Șpan*, însoțiți și de preotul *I. Costin* — au fost întâmpinați în capul comunei *Tălmăciu* (partea de cătră Veștem) de o ceată de călăreși în frunte cu bravii învățători *Teodor Necșa, Nicolae Săcărea, Eremie Roman* și *Demetriu Săcărea* (din Sebeșul-de-sus).

Cuvântarea de binevenire, în numele călăreșilor, a ținut-o dl *T. Necșa*, căruia i-a răspuns în cuvinte calde dl vicepresident *Pop*, apoi trăsurile în mijlocul călăreșilor cari au cântat mai multe cântări naționale și populare,

au trecut prin comuna Tălmăciu. Grupe de țerani juni și de fete, adunați în mai multe puncte pe drumul ce duce la Tălmăcel, au întâmpinat pe trecători cu strigări de „să trăiască.“

În capul comunei *Tălmăcel*, comitetul a fost întâmpinat de bătrânii satului în frunte cu vrednicul membru în comitetul central, dl *George Dordea* din Bungard.

Toate aceste cete formând un mare convoiu au înaintat până în strada bisericii, unde se aflau așezați în 2 lungi șire, toți locuitorii, cu femei, copiii de școală (băieți și băiete), cari cântau frumoase cântece românești. Steagul școlii era purtat de un elev mai mare.

Dl preot bătrân, vrednicul de cinste *Dumitru Săcărea*, cu lacrimi în ochi a rostit în numele comunei cuvinte de bucurie pentru luarea aminte ce li-s'a dat Tălmăcenilor din partea acelora, cari pentru binele și înaintarea bietului țeran român muncesc. Nădăduște, că sămînța ce se va arunca azi, rădăcini va prinde și roadele ce se vor aduce spre binele și înaintarea comunei vor slugi.

Răspunsul de mulțumită în numele comitetului l-a rostit membrul din comitet domnul *Dr. Petru Șpan*.

Cunoștința mai deaproape cu căpeteniile bisericii, școlii și ale comunei s'a făcut în casa parochului *D. Săcărea*.

Sfîrsind apoi treburile întrunirii, oaspeții au fost invitați la masa dlui paroch *Săcărea*, unde în bună veselie au petrecut până la orele 6 d. a. De sine înțeles, vorbirile încă n'au lipsit. Dl vicepresident *Pop*, în numele comitetului a vorbit pentru fruntașii comunei și îndeosebi pentru veteranul paroch dl *Săcărea*, acesta pentru întemeietorii reuniunii dnii: *Eugen Brote* și *Dem. Comșa*. Cu cântări frumoase ne-a desfătat domnul învățător *Nic. Istrati* (Boița), *T. Necșa*, și *Dr. P. Șpan* precum și cocoanele numiților învățători. Frumoasă a fost întrunirea din Tălmăcel, frumoase lucruri a îndeplinit și de D-zeu ca și roadele să fie frumoase!

SCRISORI.

Scăpat din temniță.

Tîr (lângă Blaj) Aprilie 1895.

Onorată Redacțiune!

În 22 Aprilie a. c. seara am fost pus în libertate de cătră tribunalul din Alba-Iulia — unde am fost escortat de cătră gendarmi și unde mi-s'a spus că, după înștiințarea proto-pretorului Blajului, am voit să fug — pentru ce am fost închis și după 22 zile pus earăși în libertate.

Întors în comuna mea iubită am fost cercetat de poporul de-acel cu bucurie, și mișcat de aceasta vin a vă aduce aceasta și d-voastră la cunoștință.

Cu acest privilegiu mulțumesc tuturor acelor domni și frați cari, după cât am putut afla, au venit în număr frumos până la ușa temniței ca să mă cerceteze, dar' spre durerea mea, nu li-s'a îngăduit să poată da față cu mine.

Asemenea mulțumesc acelor cari s'au îngrijit de mine, anume preotul *Coslarului* *Filip Poșar* cu soția *Amalia*.

Asemenea Reverendisimului domn pro-topop al Albei-Iulie *Simion Micu*, pentru îngrijirea de cărți de cetire în decursul celor 3 săptămâni.

Făgărășanu, inv.

Frumos dar.

Certege, Aprilie 1895.

Onorată Redacțiune!

Credincioșii de religiunea greco-orientală română din Certege (Munții-Apuseni) abia în anul 1858 și-au ridicat o biserică, de lemn. Până în anul 1877 a fost administrată parohia de preoți din comunele vecine, ear' în 1877 a venit ca paroh dl *Constantin Cothișel*, născut în Certege, care aflând biserica în stare slabă, nevrăuită, fără vestimente preotești, fără cărți, fără odoare și alte lucruri de lipsă, prin stăruință pe rând s'au procurat toate cele de lipsă și s'a făcut și un fond școlar de 1200 fl.

În anii trecuți s'a reparat earăși biserica; s'a îngrădit cimitirul cu scânduri; în 1894 s'a acoperit turnul bisericii și s'a împodobit cu cruce nouă, — reparaturi la care s'au recerut multe cheltueli. Popor fiind puțin și sărac și biserica neavând isvoare de venit, sau făcut împrumuturi. Văzând preotul *Cothișel* că e peste putință a plăti împrumuturile din venitele bisericii, a dăruit dînsul din al seu suma de 480. fl. bisericii pentru de a-și plăti toate împrumuturile, ceea-ce s'a și făcut.

Comitetul bisericii în numele poporului gr.-or. român din Certege își ține de datorie a aduce și pe calea aceasta cea mai călduroasă mulțumită preotului *Constantin Cothișel*, pentru nobilul și însemnatul seu dar, dorindu-i dela Dumnezeu mulți ani spre binele bisericii și al poporului, al cărui păstor este.

Comitetul bisericii gr.-or. din Certege.

Simion Motora, Dumitru Trifa, Nicolae Zehutu, Ioan Corcheș, Petru Borlă, Ioan Coroiu, Nicolae Marc, Ioan Busgariu, Nicolae Busgariu și Petru Gaița.

Învătător bun.

Araneag, Aprilie 1895.

Dle Redactor!

Învătătorul *Savu Crișan* de când e în comuna noastră română Araneag, școala noastră înaintează frumos. Pruncii umblă la școală mulți și părinții sunt tare îndestulți cu pruncii cum învață. La îndemnul dînsului aici în comuna noastră mică vre-o 5 inși au abonat „*Foia Poporului*“. A făcut și cor cu pruncii școlari și cântă în două voci. La Sf. sărbători ale Paștilor a cântat întâia-ora făcând bucurie mare poporului.

Florina Morar, plugar.

Pentru scumpii întemnițați.

În Șaros au dat în vremea sfântului mare post, liturgii pentru sănătatea iubiților noștri prizonieri, femeile: Ana Chendi, Măriuța Serean, Ana Serean, Ana Roman, Ana Păcurariu, Ana Sas, Maria Păcurariu.

— În *Țur* (lângă Blaj) au dat în vremea din urmă următoarele: Iuliana Făgărășan, Lina Ciufudean I. George, Ana Rus I. George, Onică Șarlea I. Nicolae, Lina Roșian, Lina Maier I. George, Ana Maer I. Augustin, Flore Maer I. Ioan, Ana Roșian I. Ioan, Maria Oltean I. Petru, Sofica Roșca lui Brib, Lina Șeicean I. George, Nica Sevestrean I. Petru, Lina Șarlea I. Cula, Ana Popa I. Hoandă, Ana Stoica, Maria Moldovan I. Ila, Lina Șarlea I. Ioan, Iovuța Șarlea I. Nicolae, Anică Frățilă I. Nicolae și Ana Pasere I. Mană.

— În *Bedeciu* au dat liturgii: Vasile Gavris, Ioan Popa, Ioan Teotelecan, Ștefan Bota, Zaharie Jurj și Zaharie Popa. —

Frumoasa lor faptă se laudă de sine!

CRONICĂ.

Prigoniri pentru Avram Iancu. Din *Târnova* ni-se scrie, că notarul de acolo a luat la întrebări pe dl învățator *Petru Dalea*, pentru-că a adunat bani pe seama monumentului Iancu. Dînsul a recunoscut, că a adunat nu mai știe dela cine, și a trimis banii la Sibiu. Întrebat că cine l-a îndemnat, dl Dalea a răspuns că *simțul d-sale de Român!* Dl notar l-a cetit porunca ministrului, publicată și de noi, pe temeiul căreia e a se pedepsi cu închisoare până la 15 zile și în bani până la 100 fl. Dl Dalea a răspuns că *acea poruncă privește numai pe aceia care dela data ei încolo vor fi aflați adunând*, ear' d-sa nu poate fi pedepsit pe temeiul ei. Așa și este, decât că la noi dreptatea e așa cum lor le place, și țți sucesc ei legea ori porunca cum vreau!..

Osânde. În contra lui *Ioan Herlea al lui Ilie*, nepotul lui *Moș-Nic. Herlea* din Vinerea, s'a pornit proces pentru ațtăre. Procesul se va pertracta la tribunalul din Deva, unde mai sunt de a se pertracta încă două procese tot pentru — ațtăre. Se vestește în același timp, că pedeapsa de un an croită dlui *Nicolae Trimbișoniu* pentru ațtăre, tabla regească a schimbat-o, scăzându-o la 2 luni închisoare.

Întregire. În numărul nostru trecut am publicat știrea, că dl *Petru Iuga*, diacon în Tilișca și dl preot *Duican* din Sebeșul-de-jos, au fost în 19 l. c. luați a doua-ora la întrebări pentru-că ar fi ținut vorbiri ațtătoare în biserica din Sebeșul-de-jos în ajunul procesului Memorandului; drept întregire a aceleia mai adaugem azi, că dimpreună cu acești domni a fost citat tot atunci și în aceeași cauză și fostul primar al Sebeșul-de-jos *Toma Flucă* tot a doua-ora, și și dînsului 'i-s'a adus la cunoștință, că e pus sub acuză și va fi pedepsit. Ca și ceilalți doi domni așa și fostul primar s'a purtat adevărat românește înaintea judei *Gödri*, și în urmă și dînsul a înaintat protest contra punerii sale sub acuză.

Prigoniri. Din *Năsăud* ni-se scrie, că la 5 Aprilie a fost luat la ascultare domnul *Jacob Bichigean*, măiestru pantofar, pentru-că a adunat bani pe seama monumentului lui Iancu. Protojudele s'a purtat foarte grob față cu domnul Bichigean, sbierând cătră dînsul și cercând să-l sparie. Întrebat că știut-a că nu-i iertat să adune? a răspuns că asta n'a știut-o, ci a crezut că e iertat, că doar' d-sa, cerându-i-se, a dat pentru *Kossuth Lajos 1 fl.*, pentru biserica din *Nimigea-ungurească* 50 cr., pentru biserica *romano-catolică unguerească* în fața dlui protojude 50 cr., pentru mai multe năcazuri la mai mulți meseriași *unguri*, câte 10 și 20 cr., și așa a crezut că este iertat a colecta și pentru Avram Iancu! E membru la corul unguerec și-l ajută, și altele, și toate le-a făcut în bună credință că bine face — așa și de astă-dată. Dar' toate înzadar, voinicosul protojude l-a pedepsit cu 10 fl. A făcut însă recurs prin dl avocat *Larionessi*. — Dreptate ca la noi!

Osândă nouă pentru Tombolă. Din *Porumbacul-inferior* se vestește, că pe 11/23 Aprilie a. c. au fost citate la pretură în Arpașul-inferior: Ana Dumitru Bulicrea, soția învățătorului și *Paraschiva Dionisie Schiopu*, pentru-că au adunat și dînsule lucruri pentru Tombolă. Întrebat fiind că primesc răspun-

derea, au răspuns: știind dînsule că prin aceea n'au făcut nici o faptă rea, *primesc cu toată dragostea răspunderea pentru fapta aceasta!* În urma acestei declarațiuni din partea acusatelor, li-s'a adus următoarea judecată: *Ana Dumitru Bulicrea și Paraschiva D. Schiopu sunt pedepsite cu câte 3 zile închisoare.* Fiind acuzatele de credință, că recursul tot nu ar mai fi de nici un folos și că nici nu sunt dînsule cele dîntău osândite pentru astfel de lucru. au zis ca nu mai recur și că sunt hotărâte numai decât a-și începe împlinirea pedepsei, ceea-ce s'a și întemplat, așa că pe 26 Aprilie seara au fost ear' libere.

Să trăiți, brave Românce!

Prigonirile Slovacilor. În orașul curat slovac *Miiava* (comitatul *Pojun*), o trupă de tineri au vrut să joace teatru în zilele de sărbători dela Paști. Pretorul *Csenkey* l-a oprit însă. Nu poate îngădui jocul de teatru slovacesc, căci vede în el privilegiu de a trezi în publicul de limba maternă slovacă și *maghiară* astfel de deosebiri de simțăminte, care ar pute fi simburile frecărilor și ar pute turbura înțelegerea ce domnește în oraș!.. Orașul *Miiava* este aproape de tot de granița *Moraviei*, unde nici-odată n'a călcat picior de *Maghiar*. Însuși *Csenkey* e un *nemeș* slovac scăpătat, care dacă nu s'ar folosi de meseria de renegat, ar trebui să moară de foame... ear' astfel de lăpădături sunt apoi cei mai înfocați „patrioți“ și scurtători ai drepturilor propriului lor neam.

Treji nu glumă! Din *Ibișdorful-român* ni-se scrie, că în săptămânile din urmă, niște gendarmi au luat la întrebare pe junele *Nicolae Stimer* de știe ori nu „*Doina lui Lucaciu*“. Tinărul 'i-a spus că da. Era de față și un Ungur încă cu soția sa. 'I-au zis s'o scrie. A scris-o. Gendarmii 'i-au luat-o. N'are a face. Decât că tinărul trebuia să le spună să și-o câștige de unde vreau, că el nu e dator nici să li-o scrie, nici să li-o cânte. Nici așa însă n'a făcut rău. Dar' nu e bine să le împlinim și cereri ce n'au drept a le aștepta. Din toată istoria vedem că „*curagioșii*“ s'au pus pe cercetări foarte adânci. Se tem și de ce se vorbește și cântă de Români. Lăudăm însă pe tinărul *Stimer* pentru ținuta sa.

Să fie cu putință? Din *Moroda* ne trimite un țeran știrea, că un locuitor de acolo a dus la biserică prescuri și a rugat pe dl preot *Moise Gergari* să slugească liturgie pentru iubiții întemnițați, că-i plătește chiar ce ar pofti, dar' preotul n'a voit, zicând că dînsul nu dorește să fie închis! Ce rușine să se afe un astfel de preot român! Dacă e adevărat, apoi dl *Gergari* numai Român și vrednic de a mai fi conducător al unui popor românesc, nu e! De unde și până unde atâta frică? Dr. *Lucaciu* stă cinci ani într'una în temniță, și nu zice că nu vrea să stee închis, ear' cutare se teme de o zi două, sau mai drept spus de nimic, căci doar' pentru slujba bisericească n'are să-l pedepsească nimenea! — Slabă veste.

Slovaci bravi. În *Scaliș* preotul a ținut în biserica evanghelică o predică unguerească. Poporul slovac s'a înscărbat și un țeran strigă cătră preot: „*Nu ne trebuște predică unguerească! Vorbește slovaceste! Noi nu suntem Unguri!*“ Ungurii de față au început a fluiera, Slovacii nevoind să asculte mai de parte predica, au eșit din biserică!

Tovărășia agricolă din Apoldul-român. Am vorbit în numărul nostru trecut despre isprăvile economice din Apoldul-român, spunând, că între altele s'a pus la cale și înființarea unei tovarășii agricole. Acum sântem în plăcuta stare a pute vesti, că la înființândă tovarășie s'a înscris până acum 32 de membri, între care și 2 femei! În adunarea de întemeiere ce s'a ținut în săptămâna trecută, s'a ales președinte (conducător) al tovarășiei părintele *Ioan Lazar*; vicepreședinte: *Dumitru Orăștian*; secretar: *N. Topârcean*; cassar: *Ioan Iuga*. Membrii au plătit părțile lor de câte 10 fl. și 1 fl. taxă de înscriere. Cu traducerea hârtiilor în limba maghiară și cu pregătirea cererii pentru întabularea firmei s'a însărcinat membrul din comitetul central al reuniunii agricole, domnul *Ioan Chirca* din Seliște. Tovărășia odată înființată și întabulată va face pașii de lipsă pentru cumpărarea unei mașini de îmblătit cu vapor. Înainte cu D-zeu, buni Apolzeni, și bunăstare și binecuvântare să încunune străduințele Voastre.

Scârboși revoitori. Din *Ticvanul-mic* ne împărtășește țeranul *Teodor Anghel* un lucru foarte urt: De mai multă vreme, oare-care păcătoși au început să facă pagubă prin grădinile cu pruni ale oamenilor. Le taie prunii Din toamnă până acum, au nimicit aproape două mii de pruni! Făptuitorii nu sânt cunoscuți. — Asta e cât se poate de scârbos și fără Dumnezeu. Oamenii să vadă doară fi prind și să-și dea pe mâna legii, unde vor fi aspru și după vrednicie pedepsiți! Nu se tem astfel de suflete negre, de bătaia lui D-zeu?

Dar evlavios. Din *Meșcrean* ni-se scrie, că economul de acolo *Teodor Pascu* și soția sa *Veronica*, au făcut pentru turnul bisericii o cruce în preț de 4 fl. căci lipsea mai de multă vreme. Fie laudați bunii creștini pentru darul lor!

Cărți pentru recruți. Dl *N. Stupariu*, sublocotenent (Lieutenant) în regimentul de infanterie nr. 43 în *Biserica-Albă* (Fehertemplom), a pus sub tipar „Regulamentul de exercițiu și regulamentul serviciului de câmp” traduse românește și cuprinzând cele mai de lipsă cunoștințe pentru recruți. Se pot căpăta dela dînsul pentru preț de 30 cr.

Producțiune teatrală și joc. S'a dat la 15 l. c. în *Ocna-Sibiului* și a reușit peste așteptare. Atât domni cât și d-șoarele și-au jucat părțile spre deplină mulțumire a publicului, care a fost în parte foarte însemnată din Sibiu. Un lucru îmbucurător, că de astă-dată petrecerea urmată după producțiune a fost curat românească.

Moarte. La 4/16 Aprilie a încetat din viață, în *Lugoș* juna *Cornelia Ioanovici*, fiica învățătorului *Stefan Ioanovici*. Repausata era în floarea vieții și a lăsat în mare jale iubita sa mamă *Ecaterina* și numeroase rudeni.

— În *București* a încetat din viață sfirguinciosul epitrop bisericesc *Milidon Domșa*, în vîrstă de 31 ani, lăsând nemângăiate pe soția sa și 2 fiice.

Mulțumită. Din *Râșca* (protop. Cluj.) ni-se scrie, că parochianul *Simion Bălc* și soția sa *Maria*, au dăruit pe seama bisericii o evanghelie, Biblie, Triod, Mineiu, un prapor, două sfegnice, în preț de 102 fl. v. a., afară de alte mici ajutoare din când în când, ear' pe sfintele sărbători ale Învierii au cumpărat odăjdii preoști noue, în preț de 52 fl. v. a.

Pentru cari daruri le aduc, în numele poporului, calde mulțumite și pe calea aceasta *Alexandru Gava*, adm. par. și Sim. Gfnscă, Inv.

Învățător patriot? Din *Streza-Curțizoara* ni-se scrie că între școlarii de-acolo împărtășe un țeran foite cu doina lui *Lucaciu tipărită*, ear' dl învățător *Dragomir*, le-a adunat de pe la ei și le-a nimicit. Ce va să zică aceasta dle învățător? Te-ai dat pe „patriotism” așa de cu grosul?

MESERIAȘI.

Se caută ucenici:

În *Sibiu* la dl *Iosef Bachner*, butrar în ulița *Elisabeth* (*Elisabethgasse*) nr. 42; — un ucenic la dl *A. Rudolf Schulz*, butrar în strada *Poplăcii* (*Quergasse*) nr. 23.

S'au dat la meserii:

După știrile sosite la noi, în timpul din urmă, au mai îmbrățișat meseriile, spre cinstea și binele lor, următorii tineri români:

În *Mercurea* tînărul *Ilie Morariu*, ca ucenic de rotar și *George Vraciu* (dat cevași mai înainte) tot la rotărit, și anume la măiestrul român *Ion Aciu* de acolo.

În *Cluj* tînărul *Oliver Gelan* a intrat la negustorie, ear' *Grigore Pop* ca ucenic de cojocar

În *Caransebeș* a intrat la cojocărie tînărul *Costa Constantin* din *Ternova*, la măiestrul român *Mihai Săbău*.

În *Văling* (*Frantzdorf*) a intrat ca învățcel de faur tînărul *Martin Paica* din *Ternova*.

În *Valendorf* pe la măiestri Sași, unii acum, alții ceva mai înainte, 10 tineri români. Anume: la măsurit: *George Cismaș* și *Andrei Boer*; ear' la cojocărit: *George Neagos*, *Ioan Cismaș*, *Ioan Petru*, *Nicolae Neagos*, *Zaharie Boer*, *Nicolae Strompea*, *Nicolae Bulborea* și *Zosim Draghici*.

În *Sibiu* a intrat ca ucenic de pantofar la bunul măiestru român *Const. Dragoș*, tînărul *George Vadas* din *Cerghăul-mare*.

Dee cerul ca fericire și bunăstare să le aducă meseriile îmbrățișate!

Vin, făină și cafea. Într'o ședință a medicilor orașenești a făcut — după-cum cetim în „N. W. Tagblatt”, — fisicul orașului, consilierul *Dr. Kammerer* un raport despre recentele examinări ale alimentelor, beuturilor etc. Acest raport deși cuprinde lucruri de repetite-ori discutate, merită deosebită atențiune a publicului. Fisicul a constatat înainte de toate, că dintre probele de vin și făină, multe produse sânt falsificate. Chiar și untul este amestecat cu diferite unsori. Cafeaua de maltă măcinată s'a dovedit amestecată cu țicorie și alte surrogate stricicioase sănătății. Falsificatele acestea de atâtea-ori dovedite ar trebui în cele din urmă să advertiseze publicul de a fi mai cu băgare de seamă la cumpărări și să se ferească mai ales de surrogate măcinate de cafea, care — durere — tot să mai întrebuintează în masse mari în dauna sănătății. Căci publicului și-se ofere cafea de maltă a lui *Kathreiner*, „un product natural, curat în boane întregi”, care — după-cum zice profesorul *Dr. Hoffmann* — întrece în calități pe toate celelalte surrogate. Nici o singură mamă, nici o femeie conștientioasă și nici un beutor de cafea să nu mai rămână nepăsător în această chestiune.

POSTA REDACȚIEI.

Dlui Av. Ig. în Sab. D-voastră ați înțeles toți că a fost vorba de »subdespărțământ», și așa nu mai e nevoie de îndreptare.

D-sale *Elena Creangă* în *Zernești*. Frumosul D-tale cântec contra neșhinei, l-am publicat. »Sufărînta țeranului» e nereușit scrisă; nu se poate »Cântecul de călătorie» doară mai pe scurt s'ar pute. Mulțumim de toate.

D-sale D. în Tof. Lasă-i în păcatele lor, că nu-s vrednici a fi pomeniți în foaie. E urtă patima beției și multe prostii se fac în ea. Poate le e și lor acum rușine.

Dlui L. R. în M. S. Scrie, te rugăm, vre-unei foi de zi. Nu e chestia de tratat în »Foaia Poporului». Sânt prea complicate stările neglijatelor noastre protopopiate, și mult s'ar put vorbi despre ele, — dar' în foile mari de zi, urmărite și de consistoare.

D-sale C. B. ped. Blaj. »Doina» nu e potrivită de publicat.

Dlui »Un țeran» în B. Articolul »Medicament» iartă, că în forma în care e, nu se poate publica. Prea sânt multe atinse în el și nedesvoltate cum ar trebui: sfaturi inteligenței, propui întemeierea de fabrici, reuniuni de consum, cumpărarea numai dela anumite firme — toate teme ce fiecare singură ar da frumos material de câte un articlu, scris cu pricepere și tot pe scurt, tractat afară de întâia chestie în »Economul», Ne vom ocupa de altfel și noi cu treaba bune înțelegeri.

Dlui S. S. în Rap.-mare. »Cojocul blăstemat» cere-l dlui I. I. preot gr.-cat. în *Bobalna*. Știu că-l avea. Nu și-l putem însă recomanda ca »declamație» în nici un concert După dialoguri pentru băieți întrebă la vr'un învățător mai vechiu.

D-sale *Ioan I. Moga* june în *Gangiova* (România). Mulțumim că și D-voastră din Țară ne dați ajutor foii Vom publica din poesia trimisă jumătatea întâie. Sfirșitul însă nu-l putem, căci ceitorii nostri evlavioși, s'ar scârbi de glumele acelea cu D-zeu, deși sânt nevinovate și frumos alcătuite.

D-sale »*Ioan Teușdea*», econom în *Luncșoara*. Ne-a venit sub numele d-tale o scrisoare, care însă nu e scrisă de d-ta, ci de o mână străină, nou de altfel cunoscută, ce a avut nechibzuința a-ți subscrie numele D-tale sub cele trimise. Astorfel de scrisori false însă, nu le dăm nici crezământ, nici loc. Ne pare rău că se află oameni cari în felul acesta vor să înșele buna noastră credință.

D-sale *Teodor Mărgineanu* în *Blăjel*. Ne vine de necrezut ce ne spui. Poate au mers oamenii prea târziu după bilete, când încetase darea lor; poate era trenul foarte aproape ori în stație chiar și atunci în multe locuri nu se mai dau bilete. Altfel făcând arătare la direcția căilor ferate din *Arad*, cassarul aeela va fi negreșit pedepsit.

D-sale N. V. în Bl. »Doina» nu se poate publica.

D-sale I. V. I. în V. »Gratulația» nu se poate publica. Ar atrage după sine proces.

D-sale N. R. în Bl. Nu-s populare, mai ales cea dintăiu e făcută toată de D-ta, pentru aceea nu se poate.

D-sale P. D. în *Ternova*. Mai bine ar fi să primească numai unul.

D-sale M. N., econom în M. Poesia despre cojocul blăstemat n'o putem folosi, — dar' știrea trimisă, cum vezi, da.

Dlui *I. Grefșoreanu*. Trimite-o vre-unei reviste bisericăști. Nu e de foaia noastră.

Dlui C. Corcheș în *Certege*. Pe nedrept ne scrii așa supărat și cu reproșuri. Mulțumita aceasta n'a mai sosit la noi afară de acum. Cum însemnăm daruri de zeci de ori mai mici, de ce n'am fi însemnat și pe acesta? O facem chiar cu bucurie. Nici plată nu ne trebuie. Că uneori se întârzie mulțumite de acestea publice, e de nevoie, nu din disconsiderare ori răutate.

Dlui E. G. în Coj. Coloanele foii noastre sânt deschise tuturor, și și D-tale. Trimite o rectificare în merit, și nu zicem ba. Dar' așa cum ne-ai fost scris, nu.

D-sale *Nicolae Suci* *Agărbiciu*. Poesia ce ni-ai trimis că tânguire a țeranului, e frumoasă și în numărul viitor o vom și publica la loc de frunte.

»Unui membru din c. c. în *Abrud*. Nu subscrii. Nu publicăm

Celor 5 în *Verendin*. Pentru numărul acesta sosită târziu.

Pentru redacție și editură răspunzător: **Ioan Ciotea**.
Proprietar: **T. Liviu Albini**.

AVIS!

P. T.

Abonenții opului „**ÎNDREPTAR PRACTIC ÎN ECONOMIA RURALĂ**“, care au binevoit a subscrie listele de abonament distribuite de autori, sânt în interesul expediției neamînate și pentru cruțarea speselor de rambursă rugați a trimite la adresa noastră prin mandat postal prețul exemplarelor abonate.

INSTITUT TIPOGRAFIC
T. Liviu Albini.

LOTERIE.

Tragerea din 27 Aprilie n.

Budapesta: 58 32 80 48 85

Tragerea din 1 Maiu n.

Sibiu: 18 7 17 23 84

CĂRȚI.

La librăria „Institutului Tipografic“ din Sibiu se află următoarele cărți:

„Memorial“, Archiep. și Metropolitanul Andreiu baron de Șaguna, de Nicolae Popea	fl. 1.30
„Din Moldova“, schițe de Kotzehue	” 1.10
„Floarea din Firenze“, de Livescu	” —.55
„Izvoade“, de Demetrescu	” 4.40
„Memorii din timpul războiului“, de Georgescu	” —.88
„Pui de lei“, de Nenițescu	” 1.10
„Literatura popor. română“, de Gaster	” 2.75
„Scrierile părinților apostolești“, de Dr. Iuliu Olariu	” —.70
„Merinde dela școală“, de Popa	” —.60
„Cersitorul“, dramă în 2 acte de Livescu	” —.55
„Bate la ușă“, de Carmen Sylva	” 1.10
„Studii Critice“, de Ghera. Vol. I și II. à 2 fl. 20 cr.	” 4.40
„Introducere la psihofisică“, de Mihailescu	” 1.90

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 80.000.
Depuneri fl. 650.000. Circulația anuală fl. 10,000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la termenul de abzicere.

Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat. După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abzicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuesc momentan după sosirea comand-i.

[759] 11—46

Direcțiunea institutului.

CAROL F. JICKELI

negustorie de fer

[1399] 2—

SIBIU (PIAȚA-MICĂ)

Fier în drugi

dela

Hunedoara (Kudsir).

Fer maghiar de fason și nemțesc de decorații.

Deposit de traverse

șine vechi dela căile ferate,

Cement de Portland

Cement român

și

șesături de țevi pentru stucatură

Liste de prețuri pentru furnisări ab fabrică franco la orice stațiune.

Șine vechi dela căile ferate se taie în lungimi după plăcere.

Cel mai gustos, unicul sănătos și totodată | Unicul sănătos varogat pentru beabe de cafe, recoscel mai tofim adnos la boabe de cafe este: mandat de medici pentru femeal, copii și bolnavi esta:

KATHREINER
GAFE DE ORZ KNEIPP

CEL MAI CURAT PRODUCAT NATURAL
în grâulul întreg.
Falsificarea prin amestecături
deci dară imposibilă.

DIPLOM DE ONOARE
1891-1894
8 MEDAILE DE AUR

MARKA DE TUTELA

Dare de seamă: Sunt de cerut și de primit numai pehate originale cu numele „Kathreiner“

În fiecare loc de căpătat: 1/2 Kilo cu 25 amina.

capitalelor care numai runte! Astăzi teia unei schim-

Prospect

pentru înființarea unui **institut de credit și economii, societate pe acții în Monor** sub numele

„MONOREANA”.

1. Scopul societății este de a dezvolta spiritul de economisare și a procura locuitorilor de toate clasele, cu preferința poporului țeran agricol, creditele trebuincioase.
2. Societatea se înființează pe acțiuni în Monor pe timp de 50 ani, începând dela 19 Maiu 1895 cu un capital de 5000 fl. v. a. = 10.000 coroane, care se împarte în 200 de acțiuni de câte 50 coroane și sună la nume.
3. Subscrierea acțiunilor se încheie cu 30 Aprilie 1895, ear' adunarea de constituire se va ține în Monor la 19 Maiu 1895 st. n. la 10 ore a. m.
4. La subscrierea acțiunilor sânt a se depune 10% din valoarea nominală a acțiunii, adică după fiecare acțiune 5 coroane, apoi până la adunarea generală constituantă ear' 20%, restul capitalului de acțiuni se va solvi în urmarea provocării direcțiunii, însă provocarea nu poate urma în rate mai mari de 10% și în perioade mai scurte de 2 luni de zile.
5. La subscriere după fiecare acțiune este a se solvi 2 coroane ca contribuire la spesele de înființare — la mâna dlui Dumitru Moldovan.
6. Membrii fondatori își țin dreptul de a alege prima direcțiune pe cei 3 ani dintâiu.
7. În cas când s'ar subscrie mai mult de 200 de acțiuni, atunci reducerea se va efectua așa, că dela fiecare acționar, care ar subscrie mai multe acțiuni, se va detrage câte o acțiune, și această procedură în cas de lipsă se va repeta până când s'a redus numărul acțiunilor la 200, în cas însă dacă ar trebui mai puține acțiuni, decât face numărul acționarilor, atunci va decide soartea.

Monor, în 1 Martie 1895.

[1586] 1-1

Comitetul fondator:

Dumitru Moldovan m. p.,
proprietar

Chirila Deacu m. p.,
protopop din Șieuțiu

Simion Besan m. p.,

Grigore Câmpean m. p.,
proprietar din Șieuțiu

Simion Tanco m. p.,
preot

Ilie Tanco Anisii m. p.,
proprietar

Mihailă Funtea m. p.,
proprietar

Dumitru Casan m. p.,
proprietar — toți din Monor.

Simion Tanco m. p.,
proprietar.

Banca generală de asigurare „TRANSILVANIA” ÎN SIBIIU.

fundată în anul 1868

[963] 12 -

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- a) în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.
- b) pe vieața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri pe casul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe vieața
în a. 1869—1891 fl. 905,194.22	în a. 1870—1891 fl. 697,207.44
în a. 1892 „ 48,911.78	în a. 1892 „ 57,791.88
în a. 1893 „ 34,925.85	în a. 1893 „ 53,119.28
în a. 1894 „ 56,333.20	în a. 1894 „ 59,659.—
Suma fl. 1.045,365.05	Suma fl. 867,777.60

1,913.142 fl. 62 cr.

Conform bilanțului pentru 1894 fondurile de rezervă și garanție se urcă la
920.257 fl. 36 cr.

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu, alte mici agenții (nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov, Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Un june

de 18 ani, absolvent al școalei de agricultură, cu testimonii bune de cualificație caută aplicare la vre-o moșie.

A se adresa la Vasile Babi în S.-Nicolau-mare (Nagy-Szt. 11-16s) com. Torontalului.

de t. — 2
nberg

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în librăria Institutului Tipografic T. Liviu Albini, Sibiu, strada Măcelarilor 21:

INDREPTAR PRACTIC ÎN ECONOMIA RURALĂ

compus de

cei 12 preoți întemnițați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de

Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult.

În editura „Institutului tipografic” a apărut și se află de vânzare

Prăsirea pomilor

de

D. COMSA,

membu în comitetul central al „Reuniunii române agricole”.

Prețul unui exemplar 12 cr.

INSTITUT TIPOGRAFIC în SIBIIU.

A doua edițiune

din

ȚINEREA VITELOR

de

Eugen Brote,

president al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Prețul unui exemplar 12 cr. v. a.

La „Institutul Tipografic” în Sibiu se află de vânzare:

PORTRETUL

dlui Dr. Vasile Lucaci.

Un tablou în mărime de 38×28 cm.

Prețul 50 cr.

ECONOMUL

redactat de I. COSTIN,
preot.

Băncile rurale.

În vremea din urmă ni-s'a dat un glas despre o primejdie care ne amenință cetatea țării noastre, prin ducerea poporului în cătușile capitalului străin. Acest semn este cu mult mai îngrijitor, decât să ne lasă a sta nepregătiți, sau să întipinăm cu mâinile încrucișate eventualele ruinari ce pot să ne ajungă.

Astăzi s'a adevărit, că capitalul este putere domnitoare, care poate pune sub sclăvie poporul, capitalul ține cu obezi puternice încătușate milioanele de brațe din toată lumea, încât o mare mulțime de oameni expeși s'a pus la muncă uriașă, ca să poată slobozi omenirea de sub presiunea materiei.

Este adevărat deoparte că mult-puțin și poporul nostru plugar se află înnotând în datorii; dar totuși ne servește spre mângăiere, că aceste împrumuturi sau datorii le-a făcut mare parte cumpărând moșii sau îmbunătățind economia prin zidiri și întocmirile trebuincioase.

Este adevărat de altă parte că cu puteri unite și adese-ori mult încordate s'a lucrat din anul 1872 încoace întocmindu-ne și noi institute de credit, spre a scoate poporul de sub sclăvia capitalului străin, care era și mai greu și mai costisitor; dar totuși tot mai putem zice că am făcut puțin. Până aci s'a lucrat și ni-a succes într'atâta, că putem fi mândri cu ceea-ce voința, țaria și înțelegerea poate produce, de altă parte însă suntem datori să recunoaștem, că lucrul cel mai de frunte încă ne stă nainte, deoarece numai începutul l-am făcut, care este bun de fundament; dar adevărata zidire, care trebuie să fie fortăreața și țaria noastră de acum trebuie să o zidim.

Institutele de credit întemeiate până acum sunt mai mult lucrul inteligenței, însoțirile aceste de credit abia cuprind o mică parte din idea de asoțiere, și putem zice cu toată siguritatea că poporul abia este părtaș în aceste lucrări. Așa este dovedit că de pe câmpul vast de luptă a însoțirii lipsesc chiar luptătorii cei mai trebuincioși, adică poporul, fără care învingerea deplină nici când nu se poate dobândi.

Din cele înșirate urmează că idea sau voința însoțirilor pentru de a forma institute de credit trebuie răsădită în mijlocul poporului plugar. Cu bucurie constatăm, că în unele locuri și satele noastre au început însoțirile de așa face ei institute de credit; dar temeiul se pare a fi cu mult mai slab decât să le poată asigura viață îndelungată; încât sunt însoțiri pe acții.

Dintre toate însoțirile de credit, unicul sistem care s'a dovedit de cel mai trainic și mai bun pentru poporul sătean s'a constatat a fi, așa numitul sistem Raiffeisen.

Trăinicia acestui sistem este asigurată prin următoarele motive foarte însemnate:

1. Fundamentul acestor însoțiri este moralitatea și iubirea, încât persoanele datorite dela Dumnezeu cu mai bună stare materială, se oferă a da ajutorul material spre a pute ridica și pe oamenii cei mai săraci din năcazuri și neputințe. Iubirea deaproapelui îi pătrunde spre a ușora soarta celor lipsiți. Ba totodată tind a-i ridica cătră sine mai ales prin aceea, că le dau vreme și modru că și cei mai săraci săteni care n'au decât o colibă de casă și puțin pământ, să poată fi și dinșii membri în această însoțire.

2. Aceste însoțiri cresc din popor, așa încât rădăcinile de unde se nutresc și își capătă traiul este poporul, care din filerii se contribuie după puțință la întemeierea însoțirii.

Fiecare membru are numai câte o singură parte de câte 10 fl., prin ce deoparte se stabilește unitatea între membru și membru, de altă parte, cine ar ave mai mulți bani, acela își poate pune capitalul seu pentru păstrare, de unde 'i-se dă anumită usură.

3. Aceste sunt niște însoțiri, nu numai materiale, ci chiar culturale, pentru-că: atât ca membru cât și împrumutător, nu poate fi decât un individ cu viață nepătată, treaz, cu purtare bună și sirguincios. Aceste recerințe sunt tot atâtea mijloace educatoare prin materia adunată se construng membrii ca toți să tindă la deșteptarea morală.

4. Deși însoțirea la început abia poate ave ceva capital mai însemnat; dar e știut, că dintr'un simbur de cires, nucă sau ghindă adese-ori cresc copacii cei mai puternici. Așa stă treaba și cu aceste însoțiri. Fundamentul și capitalul nemisător este destul de însemnat, încât fiecare membru stă bun în principiu cu toată averea sa. Luăm pentru exemplu că într'un sat se însoțesc 100 persoane, fiecare plătește 10 fl., așa capitalul social mișcător este 1000 fl. Garantând însă cei 100 indivizi cu toată averea lor pentru bunăstarea și prosperarea însoțirii, dacă dintre ei unul cu altul n'are mai multă proprietate decât 10 jugere de pământ câte unul, totuși cu toții au 1000 jugere, acesta este un capital nemisător care computat dela 50—100 fl. jugerul de pământ, însoțirea se înfătoșează cu 50—100 mii fl. ca garanție. Aici este apoi statornicia, țaria și mai sus de toate creditul și garanția mare de care se bucură aceste însoțiri la luarea de împrumuturi.

5. Afară de cassar, fiecare membru atât din direcțiune cât și din comitetul de revisiune servește fără plată numai din

curata datorință de a servi binele comun și de a implini porunca lui Christos: *iubește pe deaproapele tău, ca însuși pe tine*. Prin aceasta fruntașii din sat și cei mai avuți dau un exemplu semenilor sei de abnegațiune și jertfire pentru binele public; așa se nobilizează moravurile. Pentru cassar se votează anumită sumă, de regulă dupăcum este de mare capitalul însoțirii, fiindcă dînsul este persoana în care se unește toată lucrarea mai însemnată ce se recere în conducerea acestor însoțiri. Dela dînsul se poștește să depună anumită cauciune și să garanteze deplin capitalul ce 'i-s'a dat spre învîrtire.

6. Trăinicia și bunătatea însoțirilor își are isvorul în popor, care se îndeamnă ca însuși prin puterile proprii să se ridice, prin sirguința sa să tindă a scăpa din multele greutăți ce se află astăzi. Capitalul adunat se poate întrebuița după hotărîrea membrilor, a face toate înlesnirile economice din comună. Aceste însoțiri pot întemeia: societate de consum, neguțatorie comună, pot procura mașini pentru înaintarea economiei, pot cumpăra proprietăți și averi, care apoi să le împărțească între săteni cu replătiri în rate, cu un cuvânt se pot extinde pentru cultivarea economiei, înaintarea comerțului și negustorie.

7. Lucrul mai însemnat este, că ori iau membrii împrumut ori pun bani ca deposit venitele toate rămân în proprietatea însoțirii, prin urmare aceste însoțiri sunt chemate a întemeia bunăstarea poporului plugar. Totodată prin voință tare și lucru a-l scoate din robia capitalurilor străine.

Se zice că aceste însoțiri ar face concurență băncilor mai mari; dar aceasta nu s'a putut dovedi nici în Germania, unde asemenea institute se află cu miile și de 31 ani se afirmă a fi cele mai bune însoțiri, că nu se află uu singur cas unde s'ar fi putut face furțișag chiar nici la Sașii din Transilvania. Din contră băncile mai mari servesc de isvor, de unde însoțirile comunale împrumută sume mai însemnate, apoi dinșii garantând deplin banca centrală își primește ratele cu toată acurateță, poporul apoi își întrebuițează împrumutul după voința sa cu mult folos și mare chibzueală.

La încheierea compturilor băncile centrale își trimit dintre dirigătorii sei ca să ajute a compune computul, bilanțul și totodată să controleze acuratețea lucrărilor. Acest sprigin sperăm a-l pute ave și din partea băncilor noastre române.

Cât pentru întemeierea acestor bănci rurale, care sunt chemate a deștepta poporul și a-l ambițioara ca să se ridice de sine, și să scape din sclăvia capitalurilor străine, este o pretensiune, care numai cu pierderea noastră se poate amfina.

Preoți cu crucea'n frunte! Astăzi aflându-se clerul nostru naintea unei schim-

bări radicale, cu căsătoria civilă și matriculele de stat, trebuie să caute după mijloacele prin care se poate ține turma laolaltă: *ca din câți 'i-s-a dat nimenea să nu piară, decât fiul perirei*. Trebuie să caute toate mijloacele prin care demnitatea oficiului său, puterea morală și vaza sa să o păstreze nu numai nealterată, ci să-și facă pe dușmanul religiei creștine impotent. Cel mai puternic mijloc este, să tragă la sine și puterea materială, cu care două este neînvins în pozițiunea sa.

Când va pute părintele pe lângă spiritul Evangheliei a da și pâne fiilor sei sufletești, atunci teamă nu este ca să poată străbate în fortăreața credinței vrășmașul. Deci preoți, învățători și inteligența românească, la lucru din greu spre a forma însoțirile rurale după sistemul Raiffeisen, ca la mântuire să fie dus poporul din năcazurile grele ce se află.

Că ce scut și tărie pot naște aceste însoțiri a dovedit clerul catolic din Italia, care după ajungerea la putere a liberalismului s'a pus a întemeia aceste însoțiri, cu care astăzi a luat la sine frâul puterii într'atâta, încât 'i-a pus în uimire pe vrășmașii bisericii.

În urmă ori-care lucrare măreață, care pofteste jertfă, abnegațiune și voință tare și dacă nu se plătește prin bani, are un folos și tărie morală, care nu se mai poate prețui; deci pe nimenea să nu-l oprească dela lucru gândul ca fără speranță de leafă ce se obosească? Răspunsul se ne fie că în viața publică ne-am făcut datorința, care aduce cu sine recunoștință, care este cea mai înaltă plată.

Legumăritul.

VI.

Fruite păstăioase și pepenii.

1. *Fasolea* (*Phaseolus vulgaris*). Aceasta plantă are peste o sută de feluri, dar' de comun se deosebește în fasole cu vițe care crește pe lângă rude, sau joasă, care n'are trebuință de rude, că abia în locuri mai grase crește din dînsa vițe sau fuscei. Fasolea joasă se cultivă mai mult pentru grăunțe, ear' cea de rude pentru păstăile sale, cari mai adese-ori se întrebuințează verde. Se cultivă des pe holdele de cucuruz și cartofi, dar' se poate ara și anumit pământ pentru dînsa. Se face mai în toate pămintele, mai puțin îi place cel argilos, se samănă primăvara mai ales după-ce nu ne mai temem de brumă, câte într'un cuib se pun 4—6 grăunțe la 2—5 cm. afund, în depărtare de 35—45 cm., punând mai multe grăunțe în cuiburi în călduri mai mari se poate opări. Peste an se sapă de două-ori, când este coaptă se culeg păstăile, apoi uscându-le se îmblătesc. Fearță se întrebuințează atât pentru nutrirea oamenilor, cât și pentru vite și rîmători.

2. *Mazerea* (*Pisum sativum*). Are mai multe feluri sau varietăți. Crește pe tot felul de pământ, priește mai bine în pământ lutos și puțin umed. Mai bine se face după grăne de toamnă, îi place gunoiul de var, gyps și mai ales cel de oase, pe un juger e destul 200—300 kgr. Fiindcă nu suferă de frig, se samănă primăvara îndată după topitul omătului. Sămănat cu mașina trebuie 2—3 hl. pe un juger, în depărtare de 30—40 cm. și adâncime de 4—6 cm. Cu dînsa se poate sămăna, câte un grăunț de cucuruz, ca să aibă de ce se anima, apoi când e coaptă ori se culeg păstăile ori se cosește și îmblătește. Dintre toate felurile cea mai bună este mazerea creată, care înflorește toată deodată, crește într'o formă de mare, având fuscei scurți și groși, nu cade așa ușor, și dă dintre toate felurile cea mai bună roadă. Se cultivă și sapă ca fasolea.

3. *Lintea* (*Ervum lens*). Mai însemnate feluri sunt: lintea mașcată, neagră și lungă în păstăi. Cere un pământ moale, lutos și văros, mai bine se face după grăne de toamnă și plante de sapă, nu suferă de gunoie proaspătă. Mai bine priește în pământ fraged, curat de mărșini, așa aratul de toamnă este folositor. Se samănă către finea lui Aprilie, sămănată cu mașina în rînduri trebuie pe un hectar 1—1½ hl. sămăntă, depărtare de 30 cm., adâncime 4—6 cm., sămănată cu mâna cu ceva trebuie mai multă sămăntă. Lintea se culege de pe holdă când este peste jumătate coaptă, căci din contră desfăcându-se păstăile se scutură pe holde. Lintea slăbește pământul mai mult ca ori-care altă legumă. Se grijește ca fasolea, săpându-se de două-ori într'o vară.

4. *Bobul* (*Vicia faba*: major, minor). Sînt două feluri: bobul mare și mic. Cele mai bune păminte pentru bob sînt cele legate, lutoase ori argiloase, pe cari dă o recoltă foarte mare. Bobul se samănă în Martie și Aprilie, câte pe un hectar 2—3 hl. depărtare între șiruri 30—40 cm., adâncimea grăunțului 10 cm. Răsărind prea des săpându-l se rărește. Cu dînsul se pot nutri caii, ferbându-l porcii încă se îngrășe foarte bine cu dînsul.

5. *Castraveții* (*Cucumis sativus*). Acestia au multe și deosebite feluri. Le place pământul cât de gras și gunoie proaspătă, până sînt încă tineri poftesc multă umezeală. Fiindcă este o plantă fragedă primăvara se samănă un rînd în răsadniță, ear' altul mai târziu pe straturi gătite mai ridicat în depărtare câte de 1—1½ metru. Sămăntele câte de 2—3 ani păstrându-se bine sînt cele mai bune, care dau roadă bogată. Se samănă în șiruri, peste vară se sapă de 2—3 ori umplându-se, ș'apoi în vreme de secetă se și udă, până planta crește deplin.

6. *Pepenii galbeni*. (*Cucumis Melo*). Acestia încă sînt de mai multe feluri, le priește în pămînturi grase călduroase și

în țelină. Fiindcă sînt foarte fragezi, primăvara se samănă și în răsadniță. Cultivați pe straturi acele de regulă se ridică, adecă cuibul în care se pune sămănta, să fie mai sus decât fața pământului. Se pot sămăna către capătul lunii Aprilie în rînduri câte de un metru depărtare, crescînd mai multe sămăntă lângă olaltă se lasă cel mult două fire, care sînt mai în putere.

Când firele au câte 3—5 frunze și a eșit puțin și fuscelul din mijloc îi pițigăm virful cu unghia, ca așa planta să fie siliță a țipa alte vițe pe de laturi, care sînt cu mult mai roditoare, această răntuzare se numește de popor: *jugănitură*. Câtă vreme cresc vițele pepenii galbeni se sapă mai de multe ori și fiind secetă se udă. Când cresc multe vițe unele dintre dînsule care sînt mai slabe se pot rări tăindu-le, care crește foarte lungă se poate înveli către mijloc câte cu o sapă de pământ, prin ce capătă putere nouă făcându-și rădăcini în locul învelit. Când pe vițele de pepeni este roada ca pumnii încetăm cu udutul.

Pepenii galbeni sînt copti când arată următoarele semne: dacă pe lângă viță încep a crepa, de care se despărțesc ușor și răspândește un miros plăcut. Sămăntele bune putem ave, dacă pepenii aleși de sămăntă se cultivă departe de castraveți ori alte feluri de cucurbete.

7. *Lubențele* (*Cucumis Citrullus*). Din aceste încă sînt mai multe feluri. Cultivarea este tot aceea ca a pepenilor galbeni, amîndouă se pot sămăna prin locurile mai calde printre cucuruz.

9. *Cucurbeta* (*Pepenii, Cucurbita Pepo*). Sînt mai multe feluri, care se deosebesc cu privire la mărime și culoare. Unii se folosesc pentru frumșeta lor, alții ca nutreț pentru noi ori pentru vite și porci.

VII.

Deosebite plante de grădina.

Mai sînt unele plante care se cultivă prin grădina pentru trebuințele ce ne dau parte ca nutreț, aromă sau chiar ne servesc de leacuri cum e d. e.: mînta și jalea.

1. *Sparanghel* (*sparangă, spargă, A sparagus*). Aceasta ici-colea crește și sălbatică pe arături. Se cultivă pentru muguri sau cotoarele fragede, care mai ales pentru curățirea sîngelui ca nutreț sînt foarte prețuite.

Îi priește pământul mai fărinos, poate fi cât de gras și țîrfos, îi place locul călduros, ca peste toată ziua să fie în fața soarelui.

Pentru sparangă se pregătesc straturi câte de un metru de late, apoi pământul se rigolează într'o adâncime de 30—40 cm., după asta se mestecă bine cu gunoiu de vite ori de cai, ca să fie destul de gras. Prin Septemvrie sămănam câte

3—4 semințe în niște găuri câte de 10—15 cm. adânci, lângă care punem câte o rudă. După o lună răsare planta, apoi de nou se învâlesc plantele cu pământ câte de 3—5 cm. de gros. Dacă voim a cultiva sparangă de pe rădăcini, atunci acele se așază în pământ în Aprilie. Cultivată din semințe abia la 3—5 ani putem folosi mugurii, de pe rădăcini însă la 2—3 ani avem roadă. La început nu este iertat să se taie mulți muguri, ca să nu se slăbească plantele. În anii următori însă se taie tot cei mai frumoși muguri lăsând să crească care ar fi mai slabi. Dacă ar fi răsărit lângă rudite numai un singur cotor, acela se lasă să crească până nu s'a ivit al doilea care se poate folosi totdeauna să se lase să crească unul sau două cotoare. Este bine ca înainte de mijlocul lui Iunie să nu tăiem din muguri dacă voim a avea sparangă mai mulți ani. Peste vară se plivește, se sapă de mai multe ori, apoi se poate sămăna printre dinsa salată sau cărălabă. Bine grijit stratul putem avea plantele trebuincioase câte 20—30 de ani din același loc. Peste iarnă se învâlește cu gunoii gozos, care primăvara de nou se depărtează.

2. *Pătăgelele* (Paradis, *Solanum Lycopersicum*). Pătăgelele au foarte multe feluri, se sămănează atât în răsadnițe cât și pe straturi, pentru poamele lor gustoase. Le prieste pământul sfărâmițos și bine gunoit, adică gras și locul mai expus la căldură; dar' fiind secetă trebuie udate adeseori. Fiindcă numai așa sunt mai roditoare, dacă nu li-se lasă multe ramuri acele trebuie rărite, tăiate frumușel, mai ales vlăstarii cari cresc din ramuri și nu înfloresc, mai mult de 3—5 crenguțe să nu fie lăsate pe o singură rădăcină. Lângă fiecare rădăcină se pune câte un parișor de care se leagă planta, ca să nu se frângă sub roadă.

3. *Hreanul* (*Armoracia rusticana*). Acesta crește și sălbatic, prin holdele de cucuruz se sporește fără să fie cultivat cu deosebită grijă, dar' atunci nici rădăcinile nu-i sunt așa frumoase. Se face mai în ori-care pământ, însă arătura adâncă, căldură și cultivare bună îi dă un gust mai plăcut. Se cultivă numai de pe rădăcini, se răsădesc vlăstarele în Aprilie, depărtarea rândurilor trebuie să fie 30 cm., iar' vlăstarii se răsădesc la 20—25 cm. unul de altul în borți sau găuri pezișe. Hreanul trebuie săpat de 3 ori, trăgându-se țărina pe dînsul. Cătră capătul lui Iunie, rădăcinile se desvâlesc și puțin trăgându-se din pământ se curățesc de mustețe sau rădăcinile laterale. În luna lui Octomvrie sau Noemvrie rădăcinile groase se scot din pământ, cele mai subțiri se mai lasă un an în pământ. Peste iarnă se păstrează în gropi uscate sau în pivniță ca alte legume.

4. *Macrișul* (*Mecriș, Rumex*). Sunt mai multe feluri. Macrișul se sporește

atât din sămăntă cât și prin despărțirea tufelor sau rădăcinilor. Se cultivă pe straturi sau pe marginile din grădina de legumărit. Macrișul mai lung în frunze se folosește îndată-ce s'a desprimăvârat, iar' cel cu frunze rotunde se întrebuințază peste vară.

5. *Spénac* (Lobode, Spinacea oleacea). Aceasta plantă se cultivă pentru frunzele, care se folosesc ca o mâncare plăcută ușoară și care curățește sângele. Mai bine se face în pământ gras, se sămănează toamna ori în șiruri ori pe straturi; dar' unde odată a ajuns să se coacă pe straturi, se sămănează și însași fără să poftească ceva grijire deosebită. Sămănându-se primăvara, crește repede și face sămăntă, înainte de vreme. (Va urma.)

Mētăsăritul.

În unele ținuturi locuite de poporul nostru și mai ales în Bănat, s'a răspândit cultivarea vermicilor (gândaci) de mētăsă. Această cultură de vermi de o parte căzând pe un timp când încă lucrul de câmp nu este răspândit, ceea ce când începe înfrunzirea duzilor (pomițarii) și până frunza este mai tinără, de altă parte putându-se isprăvi grijirea vermicilor de oameni mai slabi bătrâni și copii: pot face câștig frumos, că tot chlgr. de gogoșe se vinde cu 1 fl. Apoi timpul cultivării încă este destul de scurt, încât dela înfrunzirea duzilor în 6 săptămâni se isprăvește cu cultura vermicilor. Gogoșele le cumpără însuși statul, care plătește fără întârziere. Pentru-ca cineva să poată cultiva vermicii de mētăsă întâiu de toate are trebuință de frunze de duzi, din cari se nutresc. În anii din urmă însuși statul împărțește gratis sămăntă de duzi. Se pot câștiga de altcum și duzi câte de 3—6 ani câte cu 10—15 cr. unul, care este un preț destul de mic față de folosul ce-l putem avea după frunza lor.

La cultivarea vermicilor de mētăsă trebuie să se țină seamă de următoarele reguli:

1. Locuința pentru cultivat.

Se poștește locuință largă, uscată și ușor de ventilat, cât s'ar putea padimentată, sau dacă n'ar fi așa, atunci cel puțin pe vremea cât se cultivă vermicii să fie pământul așternut cu giteie sau rogojine.

Casa menită pentru prăsirea vermicilor, înainte de ce s'ar începe cultivarea acelor, trebuie să fie văruiată și ventilată bine, dacă ar fi padimentată podilele să se frece și spele bine, ca să fie curățită bine înainte de ce s'ar pune în dînsa vermicii.

Apoi se pregătesc din paie ori trestie anumite stelaje de-alungul și latul pereților sau chiar prin mijlocul casei, cari dacă ar fi mai fost folosite, înainte de întrebuințare se spală cu leșie și se curățesc foarte cu grijă.

La cultivare se folosește sub vermicii papir (hârtie) curată. Dacă în locuința

unde voim a prăsi vermicii, aceia în anul premergător ar fi pățimit de boala varuină, atunci înainte de prăsire după-ce s'a curățit casa deplin, se închid bine ferestrele și ușa, apoi se afumă cu peatră pucioasă.

2. Eșirea vermicilor din ouă (sămăntă).

Primind ouăle de vermi, cari de altcum se împărțesc și grijesc din partea unui birou economic al statului menit anume pentru lățirea culturii de mētăsă, dacă n'ar fi vremea ca să ese vermuleții, atunci ouăle se așază în loc: curat, svîntat și răcoros. Trebuie a grijă bine, ca locurile unde se păstrează aceste ouă pururea să fie într'o formă de răci, adică de una și aceeași temperatură sau căldură.

Îndată-ce pe duzi se arată mugurii, încât se poate presupune cu toată siguranța, că peste 3—6 zile va fi pe dînsii frunză, ouăle de mētăsă se pun în casă, unde voim să ese vermicii din dînsule.

În casa menită pentru eșirea vermicilor pe perete se așază un termometru (grad de frig și căldură). Apoi grijim ca în cele 3 zile dintăiu căldura să fie tot 12 grade, în cele 3 zile care urmează să fie 14 de aci încolo căldura trebuie ridicată dela 16—18. Această căldură trebuie susținută prin foc, nu cumva să scadă până încă n'au eșit vermicii din ouă.

Căldura este o trebuință foarte însemnată pentru eșirea vermicilor, deci bine să se grijească, nu cumva să scadă temperatura (aerul) spre mai rece, de cum a fost odată; căci răcindu-se numai odată casa, această răceală poate aduce cu sine perirea vermicilor, împilindu-se și nimicesc. Mai ales în zorii dimineții când aerul este mai friguros, să purtăm bună grijă ca să nu se răcească casa.

În casă, unde așezăm vermicii pentru eșire, să păstrăm un ciubăr sau doniță cu apă proaspătă, care în toată ziua se schimbă. În casă se grijim ca aierul să fie curat, scutit de ori-ce mirosuri sau putori.

Când aerul din afară este ca cel din casă, atunci se poate aerisa, însă ferestrele se deschid așa, ca vântul să nu poată trece peste vermicii, să se poarte foarte bună grijă, nu cumva prin aierisare să se răcească casa.

Să se poarte bună grijă și de scaturile sau uneltele pe cari și în cari se păstrează ouăle menite pentru eșire, nu cumva pisicile (măță) sau câinii să le răstoarne sau să se culce pe vermicii. Vermicii se așază în anumită depărtare de camin (sobă, cuptor) să nu-i ajungă căldură prea mare.

Cine dorește a prăsi vermicii de mētăsă, ouăle le capătă gratis dela grijitorii încredințați cu supravegherea mētăsăritului, dela ei se pot cumpăra câte cu 10 cr. termometre, și papirul care se așază sub vermicii (câte de 93 cm. lung și 63 cm. lat), coala costă numai 1/2 cr.

Învălițoarea se depărtează de pe scaturile în care se află vermicii meniți

pentru eşire; dar' oule nu trebuie luate din dînsa. Nu este iertat a grăbi eşirea vermilor din oue, și dacă s'ar lungi vremea eşirii peste 2 săptămâni, nu face nici o pagubă. Voind a grăbi eşirea vermilor ori-că îi apropiem de camin ori-că îi punem afară la soare ca căldura să grăbească eşirea lor, făcînd așa, putem fi pregătiți: că ori nu vor eși vermi din oue sau și de or eși vor fi slabi și vor perî înainte de-a ne pute da folos.

Scatula primită cu oule trebuie păstrată, ca după eşirea vermilor de nou să se dea aceluia dela care am primit-o; dacă cineva n'ar reda scatura va trebui să plătească 10 cr. pentru dînsa.

Începînd dela ziua cînd așezăm vermi pentru eşire, în timp de 10—15 zile aceia se și înfătoșează. Pe cînd oule își schimbă culoarea făcîndu-se mai sure, semnul este că vermi în scurt timp vor eși din oue. Îndată-ce se arată acest semn să fim cu multă grijă, nu cumva dimineața să se răcească casa și ca aerul să fie tot într'o formă de cald; dar' nici la o întemplantare să nu treacă căldura peste 19 grade.

Cînd așteptăm ivirea vermilor li-se pun în scatură puține frunze, ca îndată-ce au eșit din oue să afe nutremit. De altcum mai adese-ori se ivesc vermuleții în oarele demineții. Eșind și așezându-se pe frunze, frunzele pline de vermuleți se iau cu frunze cu tot și se așează pe papire curate. Vermuleții eșiți în una și aceeași zi toți se așează pe un papir și laolaltă, pe papir însă să se scrie ziua în care au eșit vermi. Tot asemenea se face și cu vermi eșiți a doua, a treia și în zilele următoare, se pun tot la un loc.

Să se poarte bună grijă, ca vermi eșiți în una și aceeași zi să fie tot laolaltă, și nici-odată să nu se amestece. Vermii eșiți în una și aceeași zi își țin somnul, schimharea sau vîrsta tot în una zi, pentru aceea se pofteste să nu fie schimbați sau mestecați. (Va urma.)

Cum se poate păstra multă vreme carnea de galițe.

Pe cînd este vremea mai călduroasă, se poate păstra carnea de galițe mai multă vreme, dacă galițelor menite pentru tăiere cu 12—15 ore mai înainte nu li-se dă nimic de mîncare. După-ce se taie și se culeg din dînsule intestinale (mațele) această golătate se umple cu bucățele de cărbuni proaspeți. Făcînd așa, putem expeda cu posta carnea pachetată în pânză și așezată în lădițe sau șcatule, fără să poată fi atinsă de stricăciune. În asemenea stare pregătită în loc răcoros se poate păstra mai multe zile.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 55. Binevoii a-mi da deslășirile și sfaturile următoare:

Am o stupină alcătuită din scînduri, de trei laturi este acoperită cu șindilă și padimentată, în care spre iernare am lăsat 10 matce, acum cercînd la ele am aflat faguri mucezi, albine moarte la mai multe și o umezeală de apă în stropi mici, ear' la altele cea umezeală e cam galbină și foarte dulce, ce ar fi cauza? Tot aceasta am observat-o și în Dzirzon.

Oare nu sînt eu cauza, că am tras pe coșnițele de papură, câte un sac, apoi în frontispiciul stupinei am acomodat o poartă ca să nu bată vînturile, ce și de altcum acolo nu ajung nici-cînd?

Această umezeală am observat-o la albinele mele, chiar și vara nu 'mi-o știu explica ce ar fi cauza?

În anul trecut 'mi-au perit 15 roi, în luna lui Octomvrie și numai de foame, un picur de miere n'am aflat la ei, de ce trebuie să grijesc ca să poată strînge miere multă?

Acum îi țin destupați și cînd e timp frumușel es să caute în jurul stupinei, ore nu-i periclitez?

Unii oameni zic, că eu 'mi-am făcut albinele lenoasă, căci am făcut grădina de flori înaintea stupinei, va să zică că ele nu merg îndepărtări, să-o cred?

Cum aș pute curăți fagurii de mucezeală (înfloritură) și sfîrșiturile multe cam galbine roșietice ce se aflu sub ei, ce ar fi cauza?

Afund să-i rătez (tund) fagurii ori nu? Largi să las butorele (eșitorile) ori mici?

Răspuns. Stupina este bine alcătuită. Muzezeala provine din umezeală, aceasta se produce mai ales atunci, cînd coșnițele (târne, stubeie) n'au destulă răsufătoare peste iarnă. Petele galbine în stropi mici nu este altceva decît curățirea sau deșertarea albinelor. Albine moarte, primăvara se găsesc în ori-care stupină, această împregiurare este firească, cînd vremea sosește, atât omul, animalele cât și insectele trec din viață la moarte, din moarte în discompunere.

Nu poate fi cauza, cînd te-ai îngrijit cum se cuvine de iernat la nici o împregiurare.

Vara încă se întemplantă mai ales pe timpuri friguroase că albinele se răcesc apoi sînt atacate de ordinare (cuforeala). Dar' mai provine aceasta și din șederea prea lung timp închise cînd nu pot eși pentru curățire, cum este cazul de sub întrebare, sau din mîncare stricată, ori din lipsa de apă. Dar' delăturînd cauzele încetează boala.

Dacă dorești ca stupii să poată strînge miere multă, trebuie să te îngrijești de pășune bună. Stratouri de flori, câmpii cu trifoiu, arbori de acăț și tei; dar' mi se pare că te afli într'o climă mai rece la munți, unde stupii au vara foarte scurtă, primăvara vine tîrziu și iarna prea iute, puțin spor se poate face.

Bine faci că lași să sboare albinele puțin cînd e ziua mai călduroasă.

Zicala unor oameni că ai făcut leneșe albinele din cauza că ai aproape pășunea de unde pot aduna miere, este o poveste care n'are nici un înțeles. Din contră cu cât afli albinele mai aproape miera, cu atîta pot strînge mai multă, căci vremea ce ar fi silită a o petrece sburînd o folosesc pentru culesul mierei.

Fagurii de umezeală, muzezeală îi vor curăți albinele, dar' rîtunză fagurii dacă și aceea ar fi cu pete galbine, adică cu ordinare pînă aproape de albi. Sfermăturile de sub coșnițe sînt semnele că albinele au început a

curăți fagurii, rozînd părțile necurate; dar' prin rîtunzare le scutești de un lucru greu, care le slăbește foarte mult. Eșitoarele (urdiniș) primăvara să fie strîmte.

Întrebarea 56. Un șumar (pădurar) are 5 vite și toate urinează sînge, ce ar fi cauza și ce medicină? Observ: că vitele mîncă fîn de pe sub cîruntul și recele munte „Bihor”.

Răspuns. Urdinarea cu sînge a vitelor mai adese-ori provine din următoarele:

Aprinderea rîrunchilor, nutrirea cu ierburi sau fîn în care se afli spînz, pipirig de apă, frunze de rug, roaderea de muguri de goron, stejar sau poate arini, din fîn molit și pașterea pe locuri esundate, de unde se pot primi și boale de peatră în beșică.

Curarea pofteste, că mai înainte de toate se fie delăturate cauzele din care vine boala, apoi se poate să înceteze și morbul.

Leacurile mai îndatinate la cai și vite sînt următoarele:

Se ia lapte acru (semătișe), se pune într'o oală care este de o litră zăhar de plumb (Plumb acet.) câte 5 grame, mestecîndu-o bine o dăm animalului de două-ori pe zi.

Dacă slăbirea este mare, sfîrșimăm turtă de in, amestecîndu-o cu apă călduță punem în dînsa 5 grame camphor și 25 grame salpetru. Toată mestecătura se dă vitelor în două porțiuni într'o singură zi.

Sau folosim următorul leac din farmacie (apotecă), care asemenea se împărțește în 2 porțiuni date într'o zi.

Rp. Bicarb. sodae.
gram 40.
sal. glaub
gram 200
m. f. pulv.

Întrebarea 57. Vă rog a-mi răspunde: că oare poate fi ales de tutor orfanal cercual și un preot sau învățător care e aplicat în serviciul său învățătoresc sau ba? Căci am de scop să ne alegem pe vre-unul dintre învățătorii noștri populari, însă nu sîntem în curat că oare legea nu oprește pe învățătorii dela așa oficii.

Moceea.

Ioan Ursului
econom.

Răspuns. Preoții și învățătorii au chiar o datorință a primi sarcina de tutori cercuali, dacă sînt aleși. Această dirigătorie este împreunată cu mare răspundere morală, și reprezentanții cei mai naturali aici ei sînt preoții și învățătorii, pe care legea îi chiar recomandă ca ei să primească tutoratul orfanal cercual sau comunal. Dacă încrederea poporului, afli vrednici pe preoți și învățătorii ca să-i alegă, ei cu bucurie sînt datori a primi sarcina și a grijii cu conștiință de trebile orfanilor și săracilor. Care părinte și învățător va purta bună grijă de orfani și săraci, va fi iubit de tot poporul și recunoștința n'a lipsi.

La întrebarea 18, Nr. 9 al „Economului” rog a-mi răspunde, neînțelegînd deplin răspunsul.

Nu știu ce-i șal? Cum să fie baja de șezut? Și umblarea prin apă?

Spinu 1895

Ioan Glogovețanu,
econom.

Răspuns. Dacă voești a fi și mai lămurit, n'ai decît să cumperi cartea: „Cura de apă” care se afli cu prețul de 1 fl. 70 cr. la „Institutul Tipografic”. Noi n'avem destul loc, spre a ține prelegeri, câte dintr'o întrebare.